

GÖRENCE

AYLIK E-DERGİ

SANAT VE FELSEFE İLE
DÜŞÜNMEK

- Fotoğraf
- Sinema
- Müzik
- Şiir
- Mitoloji
- Tarih
- Video
- Sergiler
- Haberler

SAYI 16

Aralık 2023

GÖRENCE E-DERĞİ

Genel Yayın Yönetmeni

PROF. DR. SALİH FEHMİ KATIRCIOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

DR. ECZ. YELDA AKILLIGÖZ

Düzeltili

DR. ECZ. YELDA AKILLIGÖZ

Sayfa Tasarım / Dizgi

DR. ECZ. YELDA AKILLIGÖZ

Yayın, Yönetim ve Yazışma Adresi

Tel : +90 5469383878

E-posta : soyutfoto@gmail.com

Web Site : www.imgezen.com

GÖRENCE E-Dergi, sanal ortamda aylık olarak yayımlanmaktadır. Dergi, Basın-Yayın yasalarına uyar.

GÖRENCE E-Dergi'de yer alan yazı, görsel ve sesli içerikten sahipleri sorumludur.

Her hakkı saklıdır. Bu Dergide yer alan içeriğin tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden çeviri ya da orijinal haliyle yayımlanamaz.

Dizgi Tarihi : 01.12.2023

Kapak fotoğrafı, Prof. Dr. Salih Fehmi Katircioğlu'na aittir.

www.imgezen.com

GÖRENCE E-DERĞİ

İÇİNDEKİLER

04

ÖN SÖZ

05

MİTOLOJİDE KİRKE

Prof. Dr. Salih Fehmi Katırcioğlu

29

BAYKUŞ VE TANRIÇA ATHENA

Dr. Ecz. Yelda Akıllıgöz

36

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ANALİZİ

Uzm. Ömer Acet

40

DOĞA FOTOĞRAFLARI

Prof. Dr. Sefa Çeliksap

46

PORTRE FOTOĞRAFLARI

Ersen Uçak

50

SOYUT FOTOĞRAFLAR

Kadriye Karataş

56

"KUŞLAR"

Zeliha Altındal

58

MANYAS GÖLÜ'NDEN KARELER

Ümmü Nisan Kandilcioğlu

61

YEDİGÖLLER FOTOĞRAFLARI

Nevin Şahin

71

ZİMBABVE CUMHURİYETİ
FOTOĞRAFLARI

Halil Sarıışık

86

YAZI / ŞİİR

*Banu Duman
Fazilet Kırtay
Güzin Akçoş
Hasan Atabaş
Işıl Boyacıoğlu
Meral Katırcioğlu
Mine Dönmez Ölçer
Murat Aydın
Nihal Mavi
Salih Fehmi Katırcioğlu
Turhan KA.
Ulviye Kara Akçoş
Zeliha Altındal*

99

DERGİ, KİTAP, YAZAR

100

SANAT DÜNYASI

101

ANKARA'DA SANAT

ÖN SÖZ

Değerli fotoğraf dostları,

Zaman dair ve zamanın ruhunu gösteren en etkin, en verimli görüntü yöntemlerinden biri fotoğraftır. Yaşananları anlatan, gelişmişliği gösteren; özetle zamana dairin ruhunu bize yansıtan fotoğraf olmuştur. Fotoğrafın geliştirdiği evrensel özel dille biz, kavranabilirlik alanımızı genişletiyoruz; böylece olabilirlik ölçüleri görsel alana katılıyor. Saptamalarımız fotoğraf ve fotoğrafçının görsel evrene katkısı açısından oldukça önemlidir.

Teknoloji bize ayrıntıları, ışığın gizemini öğrettikçe, fotoğrafçı daha alımlı fotoğraflar çekebilmektedir. Dolayısı ile bu alandaki sanatçıyı, öncülük ve sanat önderliği beklemektedir. Bu da bilginin, deneyimin ışığında olmaktadır.

Elinizdeki sayı, okuyucu kitlesi giderek artan, ilginç yazılar ve katkılarla daha zengin bir kaynak olarak faaliyet göstermektedir. Önümüzdeki sene için daha deneyimli ve toplantılı bir etkinlik düşünmekteyiz. Değerli arkadaşım, derginin her şeyi Sayın Yelda Akıllıgöz eşsiz katkıları ile fotoğraf sanatına öncülük edecektir.

Fotoğraf duayeni, doğa aşığı Sayın Tansu Gürpınar'ı 25 Kasım 2023'de kaybettik. Işıklar içinde uyusun. Çektiği fotoğraflar bize rehber olacak, yolumuzu aydınlatacak, doğayı ve insanı daha çok seveceğiz.

Mutlu, umutlu, sağlıklı yeni bir yıl dileği ile.

Prof. Dr. Salih Fehmi KATIRCIOĞLU

Prof. Dr. Salih Fehmi KATIRCIOĞLU*

MİTOLOJİDE KİRKE

Çeviri: Prof. Dr. Salih Fehmi Katircioğlu - Wikipedia / Circe

Circe (/ˈsɜːrɪs/; Eski Yunanca: Κίρκη: Kírkē, [kírkeː] olarak telaffuz edilir) antik Yunan mitolojisi ve dininde bir büyücü ve küçük bir tanrıçadır. Çoğu anlatımda Kirke, güneş tanrısı Helios ile Okyanus perisi Perse'nin kızı olarak tanımlanır. Kirke, iksirler ve şifalı bitkiler hakkındaki engin bilgisiyle ünlüdür. İksirleri, bitkileri, sihirli bir değnek veya asayı kullanarak düşmanlarını veya onu rahatsız edenleri hayvanlara dönüştürdü.

Efsanelerinin en bilineni, Homeros'un Odysseia'sında, Odysseus'un Truva Savaşı'ndan dönerken Aeaea adasını ziyaret etmesi sırasında onun mürettebatının çoğunu domuza dönüştürmesidir. Odysseus, mürettebatını yeniden insan şekline döndürmesi için onu ikna etmeyi başarır; bir yıl onunla birlikte yaşar ve Latinus ve Telegonus da dahil olmak üzere ondan oğulları olur. Başkalarını hayvana dönüştürme yeteneği, ilerlemelerine direndiği için ağaçkakan haline getirdiği İtalyan kralı Picus'un hikayesinde de vurgulanır. Başka bir hikaye, su perisi Scylla'yı kendisine tercih eden deniz tanrısı Glaucus'a aşık oluşunu anlatır. Kirke intikam almak için rakibinin yıkandığı suyu zehirler ve onu korkunç bir canavara dönüştürür.

Kirke aynı zamanda yırtıcı dişinin arketipi olarak da kabul edildi. Daha sonraki yaşlardakilerin gözünde bu davranışı onu hem bir sihirbaz hem de cinsel açıdan özgür bir kadın türü olarak kötü bir şöhrete kavuşturdu. Rönesans'tan modern zamanlara kadar tüm sanatlarda sıklıkla bu şekilde tasvir edilmiştir.

Batı resimleri Kirke için görsel bir ikonografi oluşturdu; ancak aynı zamanda 'Ovid'in Metamorfozları'nda yer alan Kirke ile ilgili diğer hikayelere de ilham kaynağı oldu. Scylla ve Picus'un bölümleri onun kötü niteliklerine şiddetli kıskançlık kusurunu ekledi ve onu arzunun yanı sıra korkunun da figürü haline getirdi.

*Prof. Dr. Kalp ve Damar Cerrahisi ABD / Dr. Hititolog

Çoğu rivayete göre o, güneş tanrısı Helios ile üç bin Okyanusid perisinden biri olan Perse'nin kızıydı. Orphic Argonautica'da onun yerine annesi Asterope olarak anılır. Kardeşleri Altın Post'un koruyucusu ve Medea ile Perses'in babası Aeëtes'ti. Kız kardeşi, Kral Minos'un karısı ve Minotaur'un annesi Pasiphaë'ydi. Diğer kayıtlar onu ve yeğeni Medea'yı, Aeëtes'in büyücülük tanrıçası olan ve genellikle onun yerine erkek kardeşi olduğu söylenen Hekate'nin kızları olarak gösterir. Davranış ve kişiliğindeki değişiklikler ve ikisinin de Odysseus'la olan ilişkisi nedeniyle sıklıkla Calypso ile karıştırılırdı.

Yunan efsanesine göre Kirke, Aeaea adasında yaşıyordu. Her ne kadar Homeros adanın nerede olduğu konusunda bilgi vermese de destansı şiiri Argonautica'da, MÖ 3. yüzyılın başlarındaki yazar Rodoslu Apollonius, Aeaea'yı Aeaea'nın Aethalia'nın (Elba) güneyinde, Tiren kıyısının (yani Elba'nın batı kıyısının) görüş alanı içerisinde bir yere yerleştirir (İtalya). Aynı şiirde Kirke'nin erkek kardeşi Aeëtes, Kirke'nin Aeaea'ya nasıl nakledildiğini şöyle anlatır: "Bunu bir kez babam Helios'un arabasıyla gezdikten sonra, kız kardeşim Kirke 'yi batı ülkesine götürürken fark ettim ve biz de onun kıyılarına geldik. Bugüne kadar yaşadığı Tiren anakarası, Kolchis topraklarından çok uzakta." Apollonius Rhodius üzerine bir bilgin, Apollonius'un, Hesiod'un geleneğini takip ederek Kirke 'nin Helios'un arabasıyla Aeaea'ya varmasını sağladığını iddia ederken, Valerius Flaccus, Circe'nin kanatlı ejderhalar tarafından götürüldüğünü yazar. Romalı şairler onu Latium'un en eski gelenekleriyle ilişkilendirdiler ve evinin Circeo'nun burnunda olduğunu söylediler.

Homer, Kirke 'yi "güzel saçları ve insan konuşması olan korkunç bir tanrıça" olarak tanımlar. Apollonius, onun (tıpkı Helios'un diğer soyundan gelenler gibi) ışık ışınları saçan parlak altın gözlere sahip olduğunu yazar. Argonautica Orphica'nın yazarı ise onun ateşli ışınlar gibi saçlara sahip olduğunu belirtir. Ovid'in Aşkın Tedavisi adlı eseri, Kirke 'ye şifalı bitkiler ve iksir bilgisini benzer yeteneklere sahip olduğu anlaşılan annesi Perse'nin öğretmiş olabileceğini ima eder.

Odyssey Öncesi

Argonautica'da Apollonius, Kirke'nin Argonotları Medea'nın kardeşi Absyrtus'u öldürmekten arındırdığını anlatır; bu muhtemelen eski bir geleneği yansıtır. Bu şiirde Argonotlar Kirke'yi tuzlu suda yıkanırken bulurlar; Onu çevreleyen hayvanlar, dönüştürülmüş eski aşıklar değil, ilkel "canavarlardır; vahşi doğadaki hayvanlara benzemezler, vücutları da insanlara benzemezler,

John William Waterhouse'un
Circe Invidiosa'sında Circe
ve Scylla (1892)

[https://en.wikipedia.org/wiki/
Circe](https://en.wikipedia.org/wiki/Circe) Erişim 25.11.2023

ancak karışık uzuvlara sahiptirler." Kirke, Jason, Medea ve onların mürettebatını hiçbir şey söylemeden konağına davet eder; onlar da Absyrtus'u kesmek için kullandıkları ve hala kanlı olan kılıcı Kirke'ye gösterirler ve Kirke, cinayetten arınmak için onu ziyaret ettiklerini hemen anlar. Emziren bir domuzun boğazını keserek ve kanın üzerlerine damlamasını sağlayarak onları arındırır. Daha sonra Medea, Absyrtus'un cinayeti kısmını atlasa da Kirke'ye hikayelerini çok detaylı anlatır; yine de Kirke onlara kanmaz ve eylemlerini büyük ölçüde onaylamaz. Ancak kıza acıdığından ve akrabalarından dolayı yollarına engel olmayacağına söz verir ve Jason ile Medea'ya adadan derhal ayrılmalarını emreder.

Deniz tanrısı Glaucus güzel bir kız olan Scylla'ya aşık oldu ama onun kalbini ne kadar kazanmaya çalışsa da kız onun sevgisini reddeder. Glaucus, Kirke 'ye gider ve ondan Scylla'nın da kendisine âşık olmasını sağlayacak sihirli bir iksir ister. Ancak Kirke, Glaucus'a aşık olur. Glaucus onun sırtını sevmez ve onun evlenme teklifini geri çevirir. Öfkelenen Kirke, intikamını almak için şifalı otlar ve bitkiler hakkındaki bilgisini kullanır; Scylla'nın genellikle banyo yaptığı yeri bularak suyu zehirler. Scylla yıkanmak için aşağıya indiğinde kalçalarından köpekler fırlar ve Odyssey'deki tanıdık canavara dönüşür. Başka bir benzer hikâyede Picus, Kirke 'nin ağaçkakan haline getirdiği bir Latin kralıydı. Satürn'ün oğlu ve Latium'un kralıydı. Âşık oldu ve kendini tamamen adadığı bir peri olan Canens ile evlenir. Bir gün domuz avlarken ormanda şifalı ot toplayan Kirke 'ye rastlar. Kirke ona hemen âşık olur; ancak Picus, tıpkı kendisinden önceki Glaucus gibi onu reddeder ve Canens'e sonsuza kadar sadık kalacağını ilan eder. Öfkelenen Kirke, Picus'u ağaçkakan haline getirir. Eşi Canens sonunda yas içinde eriyip gider.

Tanrılar ve devler arasındaki savaş sırasında devlerden biri olan Picolous, tanrılara karşı yapılan savaştan kaçarak Kirke'nin adası Aeaea'ya gelir. Kirke'yi kovalamaya çalışır ancak Kirke'nin müttefiki ve babası Helios tarafından

öldürülür. Öldürülen devin kanından moly adında bir bitki ortaya çıkar; adını savaştan (malos) alan ve beyaz renkli bir çiçeğe sahip olan, ya Picolous'u öldüren beyaz Güneş'ten ya da dehşet içinde beyaza dönen Kirke'den gelir. Ölümlülerin kopartamadığı bir bitkidir. Hermes daha sonra Kirke'yi yenmesi için Odysseus'a verir.

Homeros'un Odyssey'i

Frederick S. Kilisenin Circe'si (1910)
<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim 25.11.2023

Truva Savaşı destanı İlyada'nın M.Ö. 8. yüzyıldan kalma devamı olan Homeros'un Odysseia'sında Kirke, başlangıçta kendi adası Aeaea'da yoğun bir ormanın ortasında izole edilmiş bir sarayda yaşayan güzel bir tanrıça olarak tanımlanır. Evinin

çevresinde garip bir şekilde uysal aslanlar ve kurtlar sinsice dolaşır. Muazzam bir tezgâhta dokuma yaparken, adaya çıkan herkesi güzel şarkılarıyla evine çeker, ancak daha sonra şekil değiştirmeleri için onları uyuşturur. Onun Homeros'a özgü lakaplarından biri polypharmakos'tur, "birçok uyuşturucu ya da büyüyü bilen" anlamına gelir.

Annibale Carracci'nin Ulysses ve Circe (c. 1590) Farnese Sarayı'nda
<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim 25.11.2023

Kirke, kahraman Odysseus'un mürettebatını, balla tatlandırılmış ve şarapla süslenmiş, aynı zamanda onları domuza dönüştüren sihirli iksirlerinden biriyle karıştırılmış peynir ve yemekten oluşan tanıdık bir yemek ziyafetine davet eder. Sadece ihanetten

şüphelenen Eurylochus içeri girmez. Odysseus'u ve gemide kalan diğerlerini uyarmak için kaçır. Odysseus, Kirke'nin sarayına ulaşmadan önce, bilgelik tanrıçası Athena tarafından gönderilen haberci tanrı Hermes, onun yolunu keser ve mürettebatını büyüden kurtarmak için Circe'yi nasıl yenebileceğini açıklar. Hermes, Odysseus'u Kirke 'nin büyüünden korumak için moly sağlar. Ayrıca Odysseus'a kılıcını çekmesi ve ona saldıracakmış gibi davranması gerektiğini söyler. Oradan, Hermes'in önceden söylediği gibi, Kirke Odysseus'u yatağına davet eder; ama Hermes ona dikkatli olmasını tavsiye eder; çünkü hain tanrıça ona karşı herhangi bir başka eylemde bulunmayacağına dair tanrıların isimleri üzerine yemin etmedikçe onu yine de "insanlıktan çıkarabilir". Bu tavsiyeye uyan Odysseus, adamlarını serbest bıraktırmayı başarır.

Hepsi bir yıl boyunca adada kaldıktan sonra Kirke, Odysseus'a tanrıları nasıl yatıştıracağı, eve güvenli bir şekilde nasıl döneceği ve krallığını yeniden düzenleyebileceği hakkında bilgi edinmek için, bir ölümlünün henüz yapmadığı bir şeyi, önce Yeraltı Dünyasını ziyaret etmesi gerektiğini tavsiye eder. Kirke ayrıca ona bunun nasıl başarılabilirliği konusunda tavsiyelerde bulunur ve ona ihtiyaç duyacağı korumaları ve ölümlerle iletişim kurma araçlarını sağlar. Dönüşünde ona eve dönüş için iki olası yol hakkında tavsiyelerde bulunur ve her ikisinin de büyük tehlike taşıdığı konusunda onu uyarır.

Odyssey Sonrası

Hesiodos'un Theogony'sinin (M.Ö. 700 civarı) sonlarına doğru, Kirke 'nin Odysseus'a üç oğlu doğurduğu belirtilir: Agrius (aksi takdirde bilinmiyor); Latin ve Tyrsenoi'ye yani Etrüsklere hükmeden Telegonus. Artık kaybolmuş bir destan olan Telegony, bunlardan sonuncusunun daha sonraki tarihini anlatır. Kirke sonunda oğluna, orada olmayan babasının kim olduğunu bildirir ve Odysseus'u bulmak için yola çıktığında ona zehirli bir mızrak verir. Telegonus Ithaca'ya vardığında Odysseus Thesprotia'da Brygi'lerle savaşıyordu. Telegonus adayı tahrip etmeye başlar; Odysseus

Angelica Kauffman'ın Odysseus'u baştan çıkararak Kirke tablosu (1786)

<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe>
Erişim 25.11.2023

topraklarını savunmaya gelir. Telegonus, Kirke 'nin kendisine verdiği silahla bilmeden babasını öldürür. Telegonus daha sonra babasının cesedini Penelope ve Odysseus'un oğlu Telemachus ile birlikte Aeaea'ya geri getirir. Odysseus'u gömdükten sonra Kirke diğer üçünü ölümsüz yapar.

Kirke Telemakhos'la Telegonus ise Athena'nın tavsiyesi üzerine Penelope ile evlenir. Lycophron'un M.Ö. 3. yüzyıl şiiri Alexandra'da (ve John Tzetzes'in notunda) tasvir edilen alternatif bir versiyona göre Kirke, Telegonus tarafından öldürüldükten sonra Odysseus'u hayata döndürmek için büyülu şifalı bitkiler kullanır. Odysseus daha sonra Telemachus'u Kirke 'nin kızı Cassiphone ile evlendirir. Bir süre sonra Telemakhos kayınvalidesiyle tartışır ve onu öldürür; Cassiphone daha sonra annesinin intikamını almak için Telemachus'u öldürür. Odysseus bunu duyunca üzüntüden ölür.

Halikarnaslı Dionysius (1.72.5), M.Ö. 2. yüzyıl tarihçisi Xenagoras'ın, Odysseus ve Kirke 'nin üç farklı oğlu olduğunu iddia ettiğini aktarır: Rhomos, Anteias ve Ardeias, sırasıyla kendi adlarıyla anılan üç şehri kurmuşlardır: Roma, Antium ve Ardea.

M.S. 5. yüzyılın sonlarına ait epik Dionysiaca'da yazarı Nonnus, Kirke 'nin deniz tanrısı Poseidon'dan olan oğlu Phaunus'tan bahseder.

Kirke ile ilgili üç antik oyun kaybolmuştur: Trajedi yazarı Aeschylus'un ve M.Ö. 4. yüzyıldaki komik oyun yazarları Atinalı Ephippus ve Anaxilas'ın çalışmaları. İlki Odysseus'un Kirke ile karşılaşmasının hikayesini anlatır. Döneme ait vazo resimleri, Odysseus'un yarı dönüşmüş hayvan-adamlarının, alışlagelmiş Satirler yerine koroyu oluşturduğunu gösterir. Anaxilas'ın bazı bölümlerinde de dönüşümden bahsedilir ve karakterlerden biri artık domuz olduğu için yüzünü kaşımalarının imkansızlığından yakınıır.

Kirke 'nin insanları çeşitli hayvanlara dönüştürmesi teması daha sonraki yazarlar tarafından detaylandırılmıştır. İznikli Parthenius, epizodik eseri Aşkın Acıları'nda (M.Ö. 1. yüzyıl), Odysseus'un Kirke'de kaldığı döneme ilişkin başka bir bölüm eklemiştir. Daunian Kralı Calchus'un aşk dolu ilgisinden rahatsız olan büyücü, onu uyuşturucu içeren bir akşam yemeğine davet eder ve bu onu domuza çevirir ve ardından onu ahırlara kapatır. Ancak bir daha adaya ayak basmaması şartıyla ordusunun onu aramaya gelmesi üzerine serbest bırakır.

Latince tedaviler arasında Virgil'in Aeneid'i, Aeneas'ın Kirke'nin yaşadığı İtalyan adasının eteklerinden nasıl geçtiğini ve sayıları artık daha önceki anlatılan domuzlardan daha fazla olan birçok erkek kurbanının çığlıklarını nasıl duyduğunu anlatır: Zinciri reddeden aslanların kükremesi/ kıllı domuzların

homurtuları ve ayıların inlemeleri/ Ve denizcileri sersemleten uluyan kurt sürüleri. Ovid'in 1. yüzyıl şiiri Metamorphoses'ta dördüncü bölüm Kirke'nin Ulysses (Odysseus'un Romalı adı) ile karşılaşmasını anlatırken, 14. kitap Picus ve Glaucus'un hikayelerini kapsar.

Plutarch, konuyu daha sonra birçok taklitçinin olacağı canlı bir diyalogla ele alır. 1. yüzyıldan kalma Moralia'sında, Kirke 'nin Odysseus'un domuza dönüşen bir Yunan arkadaşıyla röportaj yapmasına izin verdiği Gryllus bölümü yer alır. Muhatabı Odysseus'a, şimdiki varlığının insana tercih edildiğini bildirdikten sonra, insani her türlü değer sorgulandığı, hayvanların üstün bilgelik ve erdeme sahip olduğunun kanıtlandığı felsefi bir diyaloga girerler.

Antik Kült

Strabon, Attika kıyısı açıklarındaki Pharmaccussae adalarından birinde, kahramanlara tapınma için tipik olan Kirke 'nin mezar-tapınağının bulunduğunu yazar. Kirke, eski efsaneye göre adını ondan alan İtalyan yarımadasındaki Circeo Dağı'nda da saygı görüyordu. Strabon, küçük kasabada Kirke'nin bir mezarı olduğunu ve oradaki halkın Odysseus'a ait olduğunu iddia ettikleri bir kâse bulduklarını söyler. Burunda büyük olasılıkla bir Venüs veya Kirke tapınağına atfedilen bir platformun kalıntıları bulunmaktadır.

Giovanni Boccaccio, De mulieribus claris (Ünlü Kadınlar, 1361–1362) adlı eserinde Orta Çağ'da Kirke hakkında bilinenlerin bir özetini sunmuştur. İtalya'da yaşadığı geleneği sürdürürken, alaycı bir şekilde, artık onun gibi erkekleri yoldan çıkaran çok daha fazla baştan çıkarıcının olduğunu söyler.

Boccaccio'nun c. 1365 De Claris Mulieribus, ünlü kadınların kataloğu, 1474 baskısından.
<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim
25.11.2023

John Gower'ın uzun didaktik şiiri Confessio Amantis'te (1380) Kirke ile karşılaşmanın çok farklı bir yorumu vardır. Ulysses, Kirke'den daha derin bir büyü ve dile daha hazır olarak tasvir edilir ve bu sayede onu Telegonus'a hamile bırakır. Anlatımın büyük bir kısmı, oğlunun daha sonra babasını araması ve

kazara öldürmesi ile ilgili olup, büyüçülükten yalnızca kötülüğün gelebileceği dersini vermektedir.

Ulysses ve Kirke 'nin hikayesi, Georg Rollenhagen'in Almanca şiir destanı Froschmeuseler'de (Kurbağalar ve Fareler, Magdeburg, 1595) bir bölüm olarak yeniden anlatılır. Sözde Homerik Batrachomyomachia'nın bu 600 sayfalık anlatımda, farelerin sarayı ile ilişkilendirilir ve ilk bölümün 5-8. kısımlarını kapsar.

Lope de Vega'nın La Circe – con otras rimas y prosas (1624) adlı derlemesinde, onun Ulysses'le karşılaşmasının öyküsü üç kantodan oluşan bir şiir destanı olarak görünür. Bu, başlangıcını Homeros'un anlatımından alır, özellikle Kirke 'nin Ulysses'e olan sevgisinin karşılıksız kalması işlenir.

Nathaniel Hawthorne, Homerik anlatımı " Kirke 'in Sarayı" olarak Yunan mitolojisinden öykülerden oluşan koleksiyonu Tanglewood Tales'in (1853) üçüncü bölümü olarak yeniden anlatmıştır. Picus bu eserde sürekli olarak ortaya çıkar, Ulysses'i ve ardından Eurylochus'u sarayda bulunabilecek tehlike konusunda uyarmaya çalışır ve sonunda insan şekline geri verilerek ödüllendirilir. Çoğu anlatımda Ulysses bunu yalnızca kendi adamları için talep eder.

Judith Yarnall, Kirke'nin Dönüşümleri hakkındaki incelemesinde, kökeni belirsiz, nispeten küçük bir tanrıça olarak yola çıkan bu figür hakkında şu yorumu yapar: "Kesin olarak bildiğimiz şey - Batı edebiyatının kanıtladığı şey - onun dikkate değer dayanma gücüdür... Bu farklı Kirke mitlerinin versiyonları, onları üreten kültürlerin fantezilerinin ve varsayımlarının bazen bulanık, bazen de açık aynaları olarak görülebilir." Odysseus'un gezinirken karşılaştığı karakterlerden sadece biri olarak görüldükten sonra, " Kirke'in kendisi de, yüzyıllar boyunca süren hikâyesinin dönemeçleri içinde, Odysseus'un arkadaşlarına yaşattığı metamorfozlardan çok daha fazlasını yaşadı."

Giovanni Battista Trotti'nin Ulysses'in takipçilerini insan formuna döndüren Kirke'nin freski (c. 1610).

<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe>

Erişim 25.11.2023

Kirke figürüyle bağlantılı en kalıcı edebi temalardan biri, onun insanları hayvanlara dönüştürme yeteneğiydi. Bunun nasıl olabileceği, insan bilincinin aynı anda değişip değişmediği ve hatta bunun iyiye doğru bir değişim olup olmadığı konusunda pek çok spekülasyon vardı. Gryllus diyalogu başka bir İtalyan yazar Giovan Battista Gelli tarafından La Circe (1549) adlı eserinde ele alındı. Bu, Ulysses ile istiridyeden file kadar çeşitli hayvanlara dönüşen insanlar arasında geçen ve Kirke'nin de bazen katıldığı on felsefi ve ahlaki diyalogdan oluşan bir seridir. Çoğu, geri dönüşe karşı çıkar; yalnızca eski varoluşunda bir filozof olan son hayvan bunu ister. Eser, kısa bir süre sonra 1557'de Henry Iden tarafından İngilizceye çevrildi.

Diğer iki İtalyan yazar, insanın içindeki hayvanı merkeze alan oldukça farklı eserler yazdı. Bunlardan biri, bitmemiş uzun şiiri L'asino d'oro'daki (Altın Eşek, 1516) Niccolò Machiavelli'ydi. Yazar, Kirke'nin hayvan sürüsüyle çevrili güzel bir çoban kadınla tanışır. Onunla sevgi dolu bir gece geçirdikten sonra, sorumluluğundaki hayvanların özelliklerini açıklar: Aslanlar cesurdur, ayılar şiddetlidir, kurtlar sonsuza kadar tatminsizdir vb. (Canto 6). Canto 7'de hayal kırıklığı yaşayanlarla tanıştırılıyor: Avının kaçmasına izin veren bir kedi; tedirgin bir ejderha; sürekli tuzak arayışında olan bir tilki; aya seslenen bir köpek; Ezop'un, dişlerinden ve pençelerinden mahrum kalmasına izin veren aşık aslanı. Ayrıca çeşitli Floransalı kişiliklerin sembolik hiciv portreleri de vardır. Sekizinci ve son kantoda, Plutarch'ın Gryllus'u gibi, eski haline döndürülmek istemeyen ve insanın açgözlülüğünü, zulmünü ve kendini beğenmişliğini kınayan bir domuzla sohbet eder.

Diğer İtalyan yazar ise Latince yazan ezoterik filozof Giordano Bruno'ydu. Cantus Circaeus'u (Kirke'in Büyüsü), hafıza ve fikirlerin çağrıştırılması üzerine 1582'de yayımlanan dördüncü eseri idi. Bir dizi şiirsel diyalog içerir; bunlardan ilki, uzun bir dizi büyüden sonra, Hermetik geleneğin yedi gezegeninde çoğu insan kâhinlikte farklı yaratıklara dönüşmüş olarak görünür. Daha sonra hizmetçisi Moeris, büyücü Kirke'ye her birinin ilişkili olduğu davranış türü hakkında sorular sorar. Örneğin Kirke'ye göre ateşböcekleri aptallar, eşekler ve karanlık insanlar arasında bilgili, bilge ve ünlüdür. Daha sonraki bölümlerde farklı karakterler, eserin asıl amacı olan hafıza sanatının kullanımını kolaylaştırmak için imgelerin hayal gücünde kullanımını tartışır.

Fransız yazarlar bir sonraki yüzyılda Gelli'den yola çıkacaklardı. Antoine Jacob, Les Bestes raisonnables (Akıl Yürüten Canavarlar, 1661) adlı kafiyeli tek perdelik bir sosyal komedi yazdı ve bu onun çağdaş tavrı ve hiciv etmesine olanak tanıdı. Ulysses, Kirke adasında bir zamanlar doktor olan bir eşek, uşak

olan bir aslan, bir dişi geyik ve bir atla karşılaşır ve bunların hepsi zamanın çöküşünü kınar. Eşek her yerde insan eşekleri görür; şehir meydanlarında eşekler, banliyölerde eşekler / Taşrada eşekler, sarayda kibirli eşekler / Çayırlarda gezinen eşekler, askeri eşekler kol geziyor / Balolarda çelme takan eşekler/ eşekler meydanda tiyatro tezgahları. Konuyu netleştirmek için, sonuçta eski durumuna dönmek isteyen yalnızca eskiden fahişe olan attır.

Wilhelm Schubert van Ehrenberg'in Circe Sarayı'ndaki Ulysses'i (1667).

<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim 25.11.2023

eder ve insan şekline döndürülmeyi reddeder. Charles Dennis bu masalı La Fontaine çevirisi Select Fables'ın (1754) başında yer alacak şekilde kaydırmıştır; ancak kendi sonucunu şöyle ortaya koyar: Ölümlüler Onur yolundan saptığında / Ve akıl üzerindeki güçlü tutkular sallandığında / Ne olur? o zaman onlar Brutes değil mi? / Büyüleyici asayı ve sihirli kaseyi oluşturan tek şey kötülüktür/ Giydikleri İnsan'ın dış formu / Ama aslında ikisi de Kurt ve Ayıdır, / Dönüşüm Ruhtadır.

Louis Fuzelier ve Marc-Antoine Legrand, 1718 tarihli komik operalarına Les animaux raisonnables adını verdiler. Aşağı yukarı aynı senaryonun başka bir ortama aktarılmış ve Jacques Aubert tarafından müziğe uyarlanmış hali vardır. Ulysses'in arkadaşlığından kurtulmak isteyen Kirke, arkadaşlarını değiştirmeyi kabul eder; ancak yalnızca yunus isteklidir. Eskiden yozlaşmış bir yargıç (şimdi bir kurt), bir finansör (bir domuz), istismara uğramış bir eş (bir tavuk), aldatılmış bir koca (bir boğa) ve bir flibbertigibbet (ketenkuşu kuşu) olan diğerleri, şimdiki varlıklarını daha hoş bulurlar.

Aynı tema La Fontaine'in son dönem masalları "Ulysses'in Yoldaşları"nda da (XII.1, 1690) yer alır ve bu aynı zamanda Plutarch ve Gelli'yi de yansıtır. Dönüştürüldükten sonra her hayvan (aslan, ayı, kurt ve köstebek dahil) kendi kaderlerinin daha iyi olduğunu söyleyerek protesto

John Collier'in Kirke 'si, 19.yüzyıl
<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim 25.11.2023

Venedikli Gasparo Gozzi, 1760 ile 1764 yılları arasında gazetecilik yazıları olarak yayımlanan 14 düzyazı Dialoghi dell'isola di Kirke'den (Circe Adasından Diyaloglar) ilham almak için Gelli'ye dönen bir başka İtalyan'dı.

Bu ahlaki eserde Ulysses'in konuşmasındaki amaç insanlığın durumu hakkında daha fazla şey öğrenmektir. Farklı toplum vizyonunu göstermek için masallardan (Tilki ve Karga, XIII) ve efsanelerden figürler içerir. Kurbanlar, Kirke'nin müdahalesine ihtiyaç duymak şöyle dursun, adaya ayak basar basmaz doğal durumlarına kavuşurlar. Buradaki filozof Gelli'nin fili değil, Bruno'nun ateşböcekleri gibi insanlarla temastan uzaklaşıp karanlığa çekilen yarasadır (VI). Gozzi'nin eserinde değişmek isteyen tek kişi, Kirke'yi eleştirmeye cesaret eden ve ceza olarak değiştirilen hicivci ayıdır (IX).

Daha sonraki yüzyıllarda iki hiciv draması daha vardır. Plutarch'taki Gryllus bölümünü örnek alan bir bölüm, Thomas Love Peacock'un son romanı Gryll Grange'in (1861) "Londra'daki Aristophanes" başlığı altında bir bölümü olarak ortaya çıkar. Yarı Yunan komedisi, yarı Elizabeth dönemi maskesi, romanın karakterleri tarafından Grange'de Noel eğlencesi olarak canlandırılmaktadır. Bu kitapta Spiritualist medyumlar Kirke ve Gryllus'u yükseltir ve ikincisini modern zamanların üstünlüğü konusunda ikna etmeye çalışırlar; kendisi bunu entelektüel ve maddi açıdan gerici olarak reddeder. Dönüşüm temasından yararlanan bir İtalyan eseri, Ettore Romagnoli'nin La figlia del Sole (Güneşin Kızı, 1919) adlı komedisidir. Herkül, hizmetkarı Cercopo ile birlikte Kirke adasına gelir ve o da bir domuzla dönüştüğünde ikincisi tarafından kurtarılması gerekir. Ancak doğal olarak masum olan diğer hayvanlar, insan ahlaksızlıklarını taklit ederek yozlaştığından, değiştirilen diğer hayvanlar, kurtarılmaları için yalvardıklarında reddedilir.

Yine İngiltere'de Austin Dobson, Homeros'un, Odysseus'un yoldaşlarının dönüşümüne ilişkin anlatımıyla daha ciddi bir şekilde ilgilenmiştir: Kafa, yüz ve üyeler domuzla dönüşse de / Hâlâ sağduyuyla lanetlenmiş olsa da zihinleri yalnız kalıyor. Dobson'un "Domuzun Kirke'ye Duası" (1640), insan bilinci değişmeden

bir hayvan bedeninde bu şekilde hapsedilmenin dehşetini tasvir eder. Hiçbir rahatlama yok gibi görünür, çünkü yalnızca son satırda Odysseus'un onları kurtarmak için geldiği ortaya çıkar. Ancak Matthew Arnold'un Kirke'nin karakterlerden biri olduğu dramatik şiiri "The Strayed Reveller" (1849)'da, onun iksirinin gücü farklı şekilde yorumlanır. Onun tarafından ortaya çıkarılan içsel eğilimler, hayvan doğası ile akıl arasındaki seçim değil, iki tür kişiliksizlik arasında, ilahi berraklık ile şairin katılımcı ve trajik yaşam görüşü arasındaki seçimdir. Şiirde Kirke, tapınağının revakında sarmaşıklarla kaplı kasesinin çekişiyle uyuyan bir genci keşfeder. Bunun yarattığı şiirsel çılgınlığın etkisinden uyanınca, bunun devam etmesini arzular.

Cinsel Politika

Rönesans'la birlikte, eğer sadece sihir değilse bile, erkekleri değiştiren şeyin ne olduğuna dair yeniden bir yorum yapılmaya başlanmıştır. Sokrates'e göre Klasik zamanlarda bu, oburluğun öz kontrolleri aşmasıdır. Ancak etkili simgeci Andrea Alciato için bu, iffetsizliktir. Bu nedenle Emblemata'nın (1546) ikinci baskısında Kirke bir çeşit fahişe haline gelir. Latince dizelerde Picus, Scylla ve Ulysses'in arkadaşlarından bahsedilir ve şu sonuca varılır: 'Ünlü adıyla Kirke bir fahişeye işaret eder ve böyle birini seven aklını kaybeder'. Onun İngiliz taklitçisi Geoffrey Whitney, Alciato'nun illüstrasyonunun bir varyasyonunu kendi Emblem Seçimi'nde (1586) kullanmış ancak ona yeni Homines voluptatibus transformantur unvanını vermiştir; insanlar tutkuları tarafından dönüştürülür. Bu onun James Joyce'un Ulysses romanında kendi adını taşıyan Nighttown bölümünde görünmesini açıklar. Bir sahne senaryosu şeklinde yazılan bu kitapta Kirke bir genelev kadını Bella Cohen olarak canlandırılır. Kitabın başkahramanı Bloom, Bay Bello adında, onu dört ayak üzerine çökerten ve ona bir at gibi binen zalim bir insan terbiyecisine dönüştüğünü hayal eder.

19. yüzyıla gelindiğinde Kirke efsanevi bir figür olmaktan çıkar. Şairler onu ya bir birey olarak ya da en azından belirli türden bir kadın olarak ele alırlar. Fransız şair Albert Glatigny, Les vignes folles (1857) adlı eserinde " Kirke"ye değinir ve onu şehvetli bir afyon rüyası, mazoşist fantezilerin mıknaatısı haline getirir. Louis-Nicolas Ménard'ın Rêveries d'un païen mystique (1876) adlı eserindeki sonesi, onu bakire görünümüyle büyüleyici biri olarak tanımlar. İngiliz şairleri bu tasvirlerde çok geride değildi. Lord de Tabley'nin " Kirke"si (1895) bir laleye benzetilen yozlaşmış bir sapkınlıktır, Gösterişli bir çiçek, çıplak ve ilahi... / Çilli yanakları ve benekli yanları serpantinli, / Çiçeklerin arasında bir çingene.

Angelo Caroselli'nin Büyücü Kirke Krallığı (c. 1630)
https://en.wikipedia.org/wiki/Circe_Erişim_25.11.2023

T.S.Eliot'un Harvard Avukatı'nda yayımlanan öğrenci şiiri "Circe's Palace" (1909)'daki kan çizgili çiçekte Kirke etkisi gözlenir. Kirke'nin kendisi görünmezken, karakterini yerde veya ormanda vahşi hayvanlar temsil ediyor: bize uzun zaman önce tanıdığımız adamların gözleriyle bakan panterler, pitonlar ve tavus kuşları. Baştan çıkarıcı bir kadın olmaktan

çok, hadım edici bir tehdit haline geldi.

Pek çok kadın şair, kadının konumunu dile getirmek için Kirke'nin kendisini savunmak üzere ayakta dikilip kendi kendine konuşma formunu kullanır. Yazılarının çoğunda kadınların durumunu araştıran 19. yüzyıl İngiliz şairi Augusta Webster, Portreler (1870) adlı kitabında "Circe" başlıklı boş dizelerle dramatik bir monolog yaratmıştır. Orada büyücü, Ulysses ve adamlarıyla buluşmasını bekler ve erkekleri domuza çevirmemesi konusunda ısrar eder; yalnızca onları insan gibi gösteren kılık değiştirmeyi ortadan kaldırır. Ama bardağımdan çıkan herhangi bir cereyan, saf su, doğal şarap, onları kendilerine ve birbirlerini açığa çıkardı. Değiştirmek? hiçbir değişiklik olmadı; / sadece kılık değiştirip onlardan habersizce ayrıldım. Konuşmacının mitolojik karakteri, kadın arzusunu ifade ederek ve heteroseksüel politikada kadınlara verilen ikincil rolü eleştirerek, kadınların cinselliği hakkındaki Viktorya dönemine ait söylemin güvenli bir şekilde ortadan kaldırılmasına katkıda bulunur.

İki Amerikalı şair de görünüşte büyücü kadınla ilgili şiirlerinde kadın psikolojisini araştırmıştır. Leigh Gordon Giltner'in "Circe" adlı eseri, The Path of Dreams (1900) koleksiyonuna dahil edildi; bu koleksiyonun ilk kıtası, onun büyüyle domuza dönüşen erkeklerin olağan hikayesini anlatır. Ama sonra ikinci bir dörtlük, isimsiz bir kadının, büyük ölçüde Fransız tarzına uygun, duyusal bir portresini sunar; bir kez daha şu sonuca varır: ' Kirke 'nin büyüleri insanları domuza çevirir'.

Kendi kendine konuşmasında, canının sıkıldığı zaferleri gözden geçiriyor, ardından başarısız olduğu bir olayın yasını tutuyor. Doolittle, Ulysses'in adını

vermeyerek tüm kadınların özdeşleşebileceği bir duyguyu evrenselleştiriyor. Yüzyılın sonunda İngiliz şair Carol Ann Duffy, tanrıçanın 'nereidler ve perilerden' oluşan bir dinleyici kitlesine hitap ettiğini resmeden Circe başlıklı bir monolog yazdı. Cinsiyetler arasındaki savaşın bu açık sözlü bölümünde Kirke bir domuzun tüm parçalarının pişirilebileceği ve pişirilmesi gereken çeşitli yolları anlatır.

Dosso Dossi'nin Circe ve Aşıkları Bir Manzarada (c. 1525).

<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe>

Erişim 25.11.2023

Kirke figürünün yorumlanmasında kaydedilen ilerlemenin bir başka göstergesi, her ikisi de onun resimleriyle ilgili olan, bir asır arayla iki şiirdir. Bunlardan ilki, Dante Gabriel Rossetti'nin Edward Burne-Jones'un Şiirler (1870) adlı kitabında "The Wine of Circe" adlı eserine yanıt olarak yazdığı sonedir.

Tablonun Raphael öncesi tarzının sadık bir tasvirini verir; ancak Kirke 'nin iksirinin 'ölüm ve utancın damıtılmış'ı olarak tanımlanması aynı zamanda Kirke'nin çağdaş (erkek) sapkınlıkla özdeşleştirilmesiyle de uyum sağlar. Bu, onun (bir mektupta) oradaki kara panterlerin 'mahvolmuş tutkunun görüntüleri' olduğuna dair ifadesiyle ve tutku şiirinin sonundaki gelgitlerle kaplı kıyıdaki / Dağınık deniz yosununun denizden nefret ettiği yerdeki beklentisiyle daha da vurgulanmıştır.

16. yüzyılın birçok Rönesans destanı, Kirke figürüne dayanan şehvetli büyücüleri içerir. Bunlar genellikle aşıkların cezbedildiği ve daha sonra canavara dönüştürüldüğü, zevke adanmış izole bir noktada yaşarlar:

Ludovico Ariosto'nun Orlando Furioso'sunda (Mad Roland, 1516, 1532) Alcina, Şarلمان zamanında geçer. Pek çok alt olay örgüsü arasında Saracen şampiyonu Ruggiero'nun büyücü tarafından esir alındığı ve sihirli adasından kurtarılması gerektiği bölüm de yer alır.

Ascanio Grandi'nin (1567-1647) Il Tancredi (1632) adlı eserinde Filidia aşıkları canavarlara dönüştürülmüş ve erdemli Tancred tarafından özgürleştirilmiştir.

Torquato Tasso'nun La Gerusalemme liberata'sındaki (Kudüs Teslim Edildi, 1566-1575, 1580'de yayınlandı) Armida, cehennem senatosu tarafından Kudüs'ün önünde kamp kuran Haçlılar arasında nifak tohumları ekmek için gönderilen ve onlardan bir kısmını hayvanlara dönüştürmeyi başaran bir

Sarazen büyücüsüdür. Kahraman Rinaldo'ya suikast düzenlemeyi planlayan Rinaldo, onun yerine ona âşık olur ve onu eski kimliğini unutmuş aşk hastası bir mahkûm olarak tuttuğu büyülü bir bahçe yaratır.

Yukarıda adı geçen Edmund Spenser'in Faerie Queene adlı eserindeki Acrasia, şövalyeleri baştan çıkaran bir kadındır ve onları Mutluluk Çardağı'nda büyülenmiş halde tutar.

Daha sonraki araştırmalar hem Kirke'nin hem de özellikle onun büyücü arkadaşı Medea'nın karakterinden bazı unsurların, Morgan le Fay'in ortaçağ efsanesinin gelişimine katkıda bulunduğunu ortaya kordu. Ayrıca William Shakespeare'in Bir Yaz Gecesi Rüyası (1600) adlı eserindeki Titania perisinin Kirke'nin ters versiyonu olduğu ileri sürülmüştür. Titania (Titanların kızı), Klasik zamanlarda büyücünün bilindiği bir unvandı. Bu durumda tablo perilerin kraliçesi olan karakterin aleyhine döner. Bir eşeği, erkek gerçek hayvan benzerliğine dönüşmeden önce değil, sonra sevdilir.

William Blake'in 1815 tarihli Comus ve hayvan başlı eğlence düşkünlerini tasvir eden suluboya tablosu

Ayrıca John Milton'ın Ludlow Kalesi'nde Sunulan Maskesi'nin (1634), Kirke'nin iki yıl önce canlandırdığı Tempe Restored maskesinin devamı olduğu ve orada sunulan durumun Yunan mitini tersine çevirdiği ileri sürülmüştür. Maskenin başlangıcında Comus karakterinin, şarap tanrısı Bacchus ile Kirke'nin oğlu olduğu ve büyü konusunda annesine eşit olduğu anlatılır. O da yolcuları 'şehvetli bir ahırda zevkle yuvarlanan' canavarca biçimlere dönüştürür. Kahramanın yolunu kesip onu büyülü bir sandalyeye oturtuktan sonra, elinde asası ile onun üzerinde durur ve (cinsel zevki ve aşırılığı temsil eden) büyülü bir bardağı ona bastırır; kadın ölçülülük ve iffetin erdemini savunarak bunu defalarca reddeder. Sunulan resim Klasik hikâyenin ayna görüntüsüdür. Karşılaştığı erkekleri kolayca baştan çıkaran cadının yerine, kadın erdemi erkek büyücüye karşı koyar.

20. yüzyılda Kirke olayı, Odysseia'nın iki şiirsel devamı olarak yeniden değerlendirilecektir. Bunlardan ilki olan Giovanni Pascoli'nin L'Ultimo Viaggio'sunda (Son Yolculuk, 1906), yaşlanan kahraman Truva'dan yaptığı yolculuğun izini sürerek gençliğinin duygularını yeniden keşfetmeye koyulur, ancak Eea adasının terk edilmiş olduğunu keşfeder. Aşk rüyasında aslanların kükremesi ve Kirke'nin şarkısı sandığı şey, artık sonbahar meşelerindeki deniz rüzgârının sesinden başka bir şey değildir (Cantos 16–17).

Yanılsamanın melankolik bir şekilde dağıtılması, Nikos Kazantzakis'in The Odyssey: A Modern Sequel (1938) adlı eserinde de yankılanmıştır. Burada kaydedilen hayata yeni anlam arayışındaki yeni yolculuk, ilk iki bölümde kahramanın geçmiş deneyimlerini başlangıçta reddetmesinden kaynaklanır. Kirke olayı onun tarafından ruhun ölümünden kıl payı bir kaçış olarak görülür: Bükülmüş ellerimiz ve kalçalarımızla yanan kumların üzerinde yuvarlandık, / güneşe yapıştırılmış tıslayan engerek yığını asılı!... / Elveda muhteşem yolculuk sona erdi! Pruva ve ruh / halinden memnun canavarın çamurlu limanına demirlenmiş! / Ey müsrif, çok gezmiş ruh, burası senin ülken mi? Bu şehvet batağından kaçışı, bir gün bazı balıkçıların, bir anne ve bebeğinin yiyecek ve içecek gibi basit rahatlıkların tadını çıkarırken görülmesi onu hayata, hayatın görevlerine ve zevklerine çağırdığında gelir. Pascoli'nin kahramanının geçmişi yeniden yakalama girişimi başarısızlıkla sonuçlanırken, Kazantzakis'in Odysseus'u, deneyimlerinin boşluğunun çoktan farkına vararak, daha dolu bir gelecek olacağını umduğu şeye doğru yolculuğa çıkar.

Görsel Temsiller

Tarihi Sanat

M.Ö. 490-480'den kalma bir yağ kavanozu üzerinde Kirke, Atina Ulusal Arkeoloji Müzesi <https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim 25.11.2023

Yunan çömlekçiliğinde Odysseia'dan sahneler yaygındır ve bunların arasında Kirke bölümü de vardır. En yaygın iki temsilde Kirke'nin dönüştürülmüş denizciler tarafından kuşatıldığı ve Odysseus'un büyücüyü kılıcıyla tehdit ettiği görülmektedir. İlk durumda, hayvanlar her zaman domuz değildir; örneğin MÖ 6. yüzyıl Boston kylix'indeki koç, köpek ve aslanı da içerir. Çoğu zaman dönüşüm yalnızca kısmidir; kafayı ve belki de filizlenen bir kuyruğu içerir, vücudun geri kalanı ise insandır. Walters Sanat Müzesi'nde dört ayak üzerinde duran ve ön kısımları domuzunkine benzeyen hayvan kafalı bir adam şeklini alan bir 5. yüzyıl Yunan bronzunu anlatırken yorumcu, bir sanatçının büyülenmiş birini bu adamdan başka nasıl tasvir edebileceğini sorar. Bu sahnelerde Kirke neredeyse her zaman iksiri asasıyla karıştırırken gösterilir, ancak Homeros'ta anlatıldığı gibi olayda onun asayı yalnızca denizcileri kendilerini tazededikten sonra büyülemek için kullanması gerekir. Bunun bir istisnası, üzerinde oturan Kirke'nin asayı yarı dönüşmüş bir adama doğru tuttuğu Berlin amforasıdır.

İkinci sahnede Odysseus, Homeros'un anlattığı gibi büyücüyü çekilmiş bir kılıçla tehdit eder. Ancak bazen Atina lekythos'unda olduğu gibi mızrak taşırken de tasvir edilir. Homeros bunun omzuna astığı bir yay olduğunu bildirir. Bu bölümde Kirke genel olarak uçarken gösterilir ve Erlangen lekythos'unda kaseyi ve asayı onun arkasına düşürdüğü açıkça görülebilir. İlginç derecede ilkel iki şarap kasesi, Kirke'nin el dokuma tezgâhının Homerik detayını içerir. Sarayına yaklaşan adamlar onun çalışırken tatlı bir şekilde şarkı söylediğini duyabiliyorlardı. 5. yüzyıldan kalma Boeotia'daki skyphos'ta, görünüşte sakat olan Odysseus bir koltuk değneğine yaslanırken, Afrika yüz hatlarına sahip bir kadın orantısız derecede büyük bir kaseyi uzatır. Diğerinde ise Kirke iksirini karıştırırken şiş göbekli bir kahraman kılıcını sallar. Her ikisi de karşılaşmalarını konu alan komik satir oyunlarından birinde veya diğerinde temsil edilen sahneyi tasvir edebilir. Aeschylus, Atinalı Ephippus ve Anaxilas'ın yazdığı birkaç satır dışında bunlardan çok az bilgi vardır. Döneme ait diğer vazolar, koroyu Odysseus'un yarı dönüşmüş hayvan-adamlarının oluşturduğunu öne sürer. Bu tür oyunların konusu olmasının nedeni, şarap içmenin genellikle olay örgüsünün merkezinde yer almasıdır. Daha sonraki yazarlar bu olayı sarhoşluğun tehlikelerini gösteren bir örnek olarak yorumlama konusunda Sokrates'i takip edeceklerdir.

Hikayeyi anlatan diğer eserler arasında Pausanias'ın seyahat günlüğünde anlatılan Cypselus'un sandığı yer alır. Pek çok oymanın arasında 'bir mağara ve içinde bir adamla kanepede uyuyan bir kadın vardır. Mağaranın önündeki hizmetçilerin sayısına ve ne yaptıklarına bakarak onların Odysseus ve Kirke olduğu kanısına vardım. Çünkü kadınlar dört kişidir ve Homeros'un şiirinde bahsettiği görevleri yerine getirmektedirler'. Söz konusu pasaj, içlerinden birinin 'sandalyelerin üzerine keten örtüler attığını ve üstüne ince mor kumaşlar yaydığını' anlatıyor. Bir başkası sandalyelerin yanına gümüş masalar çekip altın tabaklar yerleştiriyor, üçüncüsü ise tatlı ballı şarabı gümüş bir kâsede karıştırıp altın fincanlarda servis ediyordu. Dördüncüsü su getirdi ve büyük bir kazanın altında gürüldeyen bir ateş yaktı. Bu, oldukça detaylı bir çalışmayı akla getiriyor; oysa Orvieto'nun arkeoloji müzesinde saklanan Etrüsk tabutunda yalnızca dört figür var. Ortada Odysseus, Kirke'yi kılıcını çekerek tehdit ederken, her iki tarafta da hayvan başlı bir figür duruyor; içlerinden biri, tanıdık bir tavırla elini kahramanın omzuna koyuyor. Fitzwilliam Müzesi'ndeki bronz bir ayna kabartması da Etrüsk'tür ve karakterlerin isimleri yazılıdır. Orada, Kirke'nin ayaklarının dibinde bir domuz tasvir edilmiştir; Odysseus ve Elpenor, kılıçlarını çekmiş halde ona yaklaşır.

Karakterli Portreler

18. yüzyılda ressamalar, isimli oyunların sahnelerinde bireysel oyuncularını canlandırmaya başladılar. Ayrıca sahne malzemelerine ve kostümlere yardımcı olacak çeşitli resimli eserlerin yer aldığı özel performanslar geleneği de vardı. Bunların arasında Thomas Jefferys'in, sağ elinde bir kadeh ve elinde uzun bir asa tutan, bol elbiseli taçlı bir Circe'nin bakır levha gravürünü içeren, Farklı Milletlerin Antik ve Modern Elbiseleri Koleksiyonu (1757-72) vardı. Sonraki yıllardaki bu tür performansların kanıtı, karakter bakımından çeşitli portreler tarafından sağlanmaktadır; bunlardan en eskilerinden biri, Daniel Gardner'ın (1750-1805) "Miss Elliot as Circe" adlı eserinin pastelidir. Sanatçı, kısa süre sonra onun örneğini takip edecek olan George Romney ve Joshua Reynolds'un öğrencisiydi. Gardner'ın portresine dayanan 1778 tarihli gravürde Milton'un Comus'undan şu satırlar yer alıyor: Büyülü kadehi olan Güneşin kızı / Kim tattıysa, dik şeklini kaybetti / Ve bu evlenebilir kızın cazibesine iltifat olarak aşağı doğru aşağılık bir domuzun içine düştü bir kır evi. Jeffery'lerin tabağındaki gibi, eskitme siyah saçlarının üzerine gümüş bir taç takıyor; sağ elinde bir asa, sol elinde ise bir kadeh var. Geriye dönüp bakıldığında, doğrudan izleyiciye bakan samimi gözler ve gül goncası ağzı, Bayan Elliot'ın oynadığı rol için fazla masumdur.

Kirke'yi taklit eden daha sonraki resimlerin konularının arkasında, 1780'de Kraliyet Akademisi'nde sergilenen William Caddick'in "Circe karakterindeki Mary Spencer" ile başlayan bir cinsel deneyim geçmişi vardır. Buradaki konu, ressamın metresiydi. Bunu 1781'de Reynolds'un "Bayan Nesbitt'in Kirke rolünde" portresi izledi. Bu kadının geçmişi belirsiz olmasına rağmen, iktidardakilerle bağlantıları vardı ve Hükümet tarafından gizli ajan olarak kullanılıyordu. Resimde yan oturmuş, beyaz, bol bir elbise giyiyor, sağ elinde bir asa ve sol elinde yıldızlı bir kadeh vardır. Bir maymun, bir ağacın dallarında onun üzerinde çömelir ve bir panter, dizindeki kedi yavrusuyla arkadaşlık kurmaktadır. Tablo şüphesiz onun şöhretine gönderme yaparken, aynı zamanda karaktere uygun giyinme geleneği içinde de yerini alıyor.

George Romney'nin c. Emma Hamilton'ın Circe rolündeki 1782 portresi. Uğultulu Tepeler de dahil olmak üzere çok sayıda kitabı resimlemek için kullanıldı.

Kısa bir süre sonra, kötü şöhretli Emma Hamilton, kısmen George Romney'nin kendi kimliğine büründüğü birçok tablonun yardımıyla bunu bir sanat formuna dönüştürecek. Romney'nin, dağınık saçları, anlamlı gözleri ve ağzıyla birlikte

şu anda Tate Galerisi'nde bulunan Emma'nın başı ve omuzları üzerine yaptığı ön çalışma, Samuel Gardener'in Bayan Elliot portresini anımsatıyor. Waddesdon Malikanesi'ndeki tam uzunluktaki "Lady Hamilton as Circe"de, solunda kurtların hırladığı ormanlık bir manzaraya yerleştirilmiştir, ancak oradaki kaplan orijinal olarak artık boyanmıştır. Sol kolu bir büyü yapmak için kaldırılmış, asa ise sağ tarafında aşağıya doğru bakmaktadır. Emma, Napoli'ye taşınıp Lord Hamilton'a katıldıktan sonra, "Tutumlar" adını verdiği şeyi daha halka açık bir eğlenceye dönüştürdü. Özel tasarım bol tunikler, büyük şallar veya duvaklarla kombinlenerek Klasik mitolojideki figürleri çağrıştıracak şekilde pozlar verildi. Bunlar, izleyicinin canlandırdığı klasik karakterlerin ve sahnelerin adlarını tahmin ettiği basit pozlardan, küçük, sözsüz sessiz sinemaya dönüştü.

Karaktere uygun giyinme geleneği sonraki yüzyıllarda da devam etti. Ressam George Frederic Watts'ın öğrencisi Julia Margaret Cameron'un fotoğraf serilerinden biri, arkadaşlarının ve hizmetçilerinin çocuklarını model olarak kullandığı efsanevi karakterleri konu alıyordu. Genç Kate Keown, yaklaşık 1865 yılında "Circe"nin başına oturmuştu ve karakterin kişiliğinde bir değişiklik yaratmak için şarap kullandığını ima eden üzüm ve asma yaprağından yapılmış bir başlık takarken resmedildi. Madame Yevonde olarak da bilinen sosyete portre fotoğrafçısı Yevonde Middleton, kendi renkli mitolojik portre serisinin temeli olarak 1935'teki aristokratların yardım balosunu kullanacaktı. Katılımcılar daha sonra kostümleriyle poz vermek üzere stüdyosuna davet edildi. Orada Barones Dacre, altın bukleler etrafında yapraklı bir başlıkla ve elinde büyük bir Barok porselen kadehi tutan Circe olarak resmedilmiştir.

On yıl önce, illüstratör Charles Edmund Brock, "Circe and the Sirens" (1925) adlı eserinde, 18. yüzyıldan kalma konuşmasını neredeyse 20. yüzyıla kadar genişletti. Bu fotoğrafta Saygıdeğer Edith Chaplin (1878–1959), Londonderry'li Marchioness ve en küçük üç kızı, büyük bir evcil keçinin etrafında toplanmış bir bahçe ortamında resmedilmiştir. Üç kadın ressam da karakter olarak bakıcı geleneğini kullanarak portreler üretmişlerdir. En eskisi, uzun siyah saçlarındaki asma yaprağından taç, taşıdığı yılan şeklinde sicimli kadeh ve sol kolundaki yılan bileziğinden, 1911 tarihli Kirke tablosundaki bakıcı rolü anlaşılan Beatrice Offor'du (1864–1920). Mary Cecil Allen Avustralya kökenliydi, ama "Bayan Audrey Stevenson Circe rolünde" tablosunun yapıldığı sırada (1930) Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşıyordu. Yalnızca bir baş ve omuz taslağı olmasına rağmen, rengi ve uygulaması bakıcının canlı kişiliğini yansıtıyor. Aynı ülkeden Rosemary Valodon (1947 doğumlu), tanrıça serisinde bir dizi Avustralyalı

kişiliği resmetti. "Margarita Georgiadis as Circe" (1991), orta panelinde bir domuz kafasının yanında tropik bitki örtüsünde uzanmış güncellenmiş, çıplak bir femme fatale'i tasvir eden bir üç parçalı resimdir.

En azından bir resim Kirke rolünü oynayan bir aktrisi tasvir eder. Bu, Franz von Stuck'un Tilla Durieux'nün Circe rolündeki çarpıcı portresidir (1913). Bu rolü 1912'de Calderon'un oyununun Viyana'da yeniden canlandırılmasında oynamıştı ve Isidor Hirsch'in bir kanepeye uzandığı ve gösterişli bir taç giydiği bir tanıtım filmi daha vardır. Baştan çıkarıcı ifadesi ve oradaki başının dönüşü, neredeyse Van Stuck'ın zehirli kâseyi uzatan büyücüsününkinin aynısıdır. Geçmişteki resimlerle aynı ikonik etkiyi yaratmak için belirli pozlanmış tanıtım fotoğraflarının kullanılmasını önerir. Neredeyse çağdaş bir örnek, Paris'teki Opéra-Comique'de Lucien Hillenacher'in hafif operasında Mme Geneviève Vix'in Circe rolündeki 1907 fotoğrafıydı. Aktrisin pozunu ve görüntünün lüks kostümünü vurgulayacak şekilde kırılması, tiyatrunun ötesine geçen bir etki yaratma arzusunu ortaya koymaktadır. Daha sonraki bir örnek, 1954 yapımı Ulysses filmindeki Circe rolündeki Silvana Mangano'nun etki yaratmak için kurnazca pozlanmış fotoğrafıdır.

Müzikal Tedaviler

Kantat ve Şarkı

Wright Barker'ın 1889'da Kirke'yi müzisyen olarak resmeden tablosu

<https://en.wikipedia.org/wiki/Circe> Erişim 25.11.2023

Pek çok operanın temelini oluşturan lirik ara oyunlu manzum dramaların yanı sıra dünyevi kantatlar halinde kurgulanan şiirsel metinler de vardı. En eskilerden biri Alessandro Stradella'nın operaya yakın üç sesin yer aldığı La Circe'siydi. İlk kez 1667'de Frascati'de Kardinal Leopoldo de

Medici'yi onurlandırmak için yapıldı ve çevresine göndermeler içeriyordu. Açılış konuşmasında Kirke, Frascati'yi kuranın oğlu Telegonus olduğunu açıklar. Diyaloğa girdiği diğer karakterler güney rüzgarı (Zeffiro) ve yerel Algido nehridir. Sonraki yüzyılda, Antonio Vivaldi'nin kantatı *All'ombra di sospetto* (Şüphenin gölgesinde, RV 678) tek ses için hazırlanmıştır ve Kirke'nin Ulysses'e hitap etmesini tasvir eder. Kontratenor kısmına flüt, klavsen, çello ve theorbo eşlik ediyor ve iki resitatif ve iki aryadan oluşur. Bu eser, flüt ve ses arasında yaratılan ve ikilinin sevgili olmadan önceki flört anını çağrıştıran diyaloguyla ünlüdür.

Ulysses bölümünün Fransızca'daki en başarılı anlatımı Jean-Baptiste Rousseau'nun özellikle kantat olarak yazdığı *Circé* (1703) şiiriydi. Kullanılan farklı nazım formları, parçanın, çeşitli duyguları ifade etmek üzere onu hazırlayan müzisyenler tarafından bölünmesine olanak tanır. Şiir, terk edilmiş Kirke'nin yüksek bir dağda oturup Ulysses'in gidişinin yasını tutmasıyla başlar. Büyücü daha sonra cehennem tanrılarını çağırır ve korkunç bir fedakarlık yapar: Sayısız buhar ışığı gizler, / Gecenin yıldızları yollarını keser, / Şaşkın nehirler kaynaklarına çekilir / Ve hatta Ölüm tanrısı bile karanlıkta titrer. Ama yeryüzü kökünden sarsılrsa da Aşk bu şekilde emredilmeyecek ve kışlık tarlalar yeniden hayata dönecek.

En eski örnek 1706'da Jean-Baptiste Morin tarafından yapıldı ve yüzyılın geri kalanının çoğunda popülerdi. Ahlak dersi veren son dakikalarından biri olan *Ce n'est point par çaba qu'on aime* (Aşk zorlanmayacaktır) sıklıkla bağımsız olarak icra edildi ve partiyonu birçok şarkı koleksiyonunda yeniden basıldı. Flütçü Michel Blavet, 1720'de iki flüt için bunun müziğini ve şiirin son dördünlüğünü, *Dans les champs que l'Hiver désolé'yi* (Kışın boşa harcadığı tarlalarda) düzenledi. Kantatın üç yıl sonra yeni düzeni Francois Collin tarafından yapıldı. Blamont da aynı derecede başarılıydı ve on dokuz yaşındaki bestecisinin adını duyurdu. Başlangıçta ses ve bas sürekliliği için olan bu bölüm, 1729'da flüt, keman ve keman için parçalar eklenerek genişletildi ve önemli ölçüde revize edildi. Yüzyılın sonlarına doğru, Georges Granges de Fontenelle'nin (1769–1819) koro dekoru da aynı şekilde genç besteciye ün kazandıracaktı.

Rousseau'nun şiiri diğer milletlerden bestecilere de tanındık geliyordu. Mezzo-soprano ve tam orkestra için hazırlanan esere, 1789'da saray bestecisi Luigi Cherubini tarafından neredeyse operavari bir muamele uygulandı. Franz Seydelmann, onu 1787'de Rusya'nın Sakson Sarayı büyükelçisi Prens'in isteği üzerine Dresden'de soprano ve tam orkestra için ayarladı. Seydelmann'ın çalışmalarından övgüyle söz eden Alexander Belosselsky. Avusturyalı besteci

Sigismond von Neukomm'un soprano ve tam orkestra için daha sonraki bir düzenlemesi (Op. 4, 1810), Fransız müzikolog Jacques Chailley tarafından 1966'da *Revue des études slaves* dergisi için yazdığı makalede olumlu değerlendirildi.

Kirke temasına ilişkin son değerlendirmeler arasında İrlandalı besteci Gerard Victory'nin radyo kantatı *Circe* 1991 (1973–75), David Gribble'ın *Circe's Isle* ile ilgili bölümü de içeren gençler için on beş dakikalık bir kantat olan *A Threepenny Odyssey* ve Malcolm Hayes'in *Odysseus'un andığı yer* alıyor. (2003–04), *Circe*, *Anticleia* ve *Tiresias'ın parçalarını* içerir. Gerald Humel'in şarkı dizisi *Circe* (1998), Thomas Höft'le birlikte 1993'te yaptığı bale çalışmalarından doğdu. İkincisi daha sonra Kirke'nin baştan çıkarıcı rolünü yeni bir açıdan ele alan yedi Almanca şiir yazdı: burada dinleyicilerini baştan çıkaran şey özgürlük ve aydınlanmadır. Amerikalı besteci Martin Hennessey'in *Yüksek Ses ve Piyano için Yedi Şarkı* (2008) adlı başka bir döngüsü, Louise Glück'ün *Meadowlands* (1997) adlı eserinden "*Circe's Power*" şiirini içermektedir.

Popüler müzikte de özellikle de Friedrich Holländer'in 1958 şarkısındaki *Odysseus* bölümünün ilişkisinde olduğu gibi Kirke'ye yönelik muameleler de vardır. Ayrıca Homerik Yunanca metin, David Bedford'un *The Odyssey* (1976) adlı eserinin "*Circe's Island*" bölümünde yer almaktadır. Bu, *Odysseus* efsanesine atıfta bulunan, aralarında "*Kirke*" başlıklarının da bulunduğu ve efsanenin kendisiyle çok az programatik bağlantısı olan daha sonraki birkaç elektronik paketin atasıydı.

Klasik Bale ve Programatik Müzik

Klasik balenin teatral gösteriden ayrılıp hikayenin yalnızca hareket yoluyla ifade edildiği sözsüz bir biçime dönüşmesinden sonra Kirke konusuna nadiren değinildi. *Sieur Duplessis le cadet*'in 1734'te sahnelediği *Les Fêtes Nouvelles*'in (Yeni Gösteriler) mitolojik temalı üç bölümünün ilk bölümü olarak yer aldı ancak eser üçüncü gösteriminden sonra kaldırıldı ve yeniden canlandırılmadı. Koreograf Antoine Pitrot da 1764'te *Ulysse dans l'isle de Circée*'yi bir bale sérieux, kahraman-pantomim olarak tanımlayarak sahneledi. Bundan sonra 20. yüzyılda balenin yeniden canlanmasına kadar yeni bir şey yok gibi görünmektedir.

Martha Graham'ın *Circe* eserinin 2012'de yeniden canlandırılmasında *Circe*, *Ulysses*'i büyülüyor.

1963 yılında Amerikalı koreograf Martha Graham, Alan Hovhaness'in

müziğiyle Kirke'yi yarattı. Teması psikolojiktir ve hayvan içgüdülerıyla savaşı temsil eder. Tasvir edilen canavarlar domuzların ötesine uzanır ve bir keçi, bir yılan, bir aslan ve bir geyik içerir. Tema, 'cinsel hayal kırıklığının yaygın olduğu bir dünyada' geçmesine rağmen, 'yüksek oranda yüklü erotik aksiyon' olarak tanımlandı. Aynı on yılda Rudolf Brucci, Kirka'sını (1967) Hırvatistan'da besteledi.

John Harbison'un Ulysses'inde (Perde 1, sahne 2, 1983) büyücü kadının şarkısının ondes Martenot ve akortlu perküsyonla temsil edildiği bir Kirke bölümü vardır. Ulysses'in denizcileri onun büyüyle hayvanlara dönüştükten sonra Kirke ile kahraman arasında bir irade savaşı başlar. Adamlar eski durumuna dönse de, Ulysses de onun büyüüne kapılır. 1993 yılında, Gerald Humel'in iki perdelik Circe und Odysseus'unda hikâyenin tam kapsamlı bir incelemesi yapıldı. Aynı zamanda psikolojik bir niyetle de Circe'nin huzursuz kahramanı baştan çıkarmasını sonuçta başarısız olarak temsil ediyor. Berlin üretiminde geometrik setin oynadığı rol özellikle dikkat çekiciydi.

Kirke konulu operalar bitmek bilmezken, bir süreliğine senfonik şiirin yeni müzikal konsepti tarafından geride bırakıldı; senfonik şiir, söylenen bir metni kullanmasa da benzer şekilde müzik ve dramının birliğini arar. 19. yüzyılın sonlarından itibaren tamamen müzikle ilgili bir dizi eser bu kategoriye girer; bunlardan ilki Heinrich von Herzogenberg'in Odysseus'udur (Op.16, 1873). Kahramanın Truva savaşından dönüşünü konu alan, büyük orkestra için bir Wagner senfonisi, üçüncü bölümü "Circe'in Bahçeleri" (Die Gärten der Circe) başlığını taşır.

20. yüzyılda, Ernst Boehe [de]'nin Aus Odysseus Fahrten döngüsü (Odysseus'un Yolculuğu'ndan, Op. 6, 1903) aynı derecede programatikti ve ikinci uzun bölüm olarak Kirke Adası'na (Die Insel der Circe) ziyareti içeriyordu. Deniz yolculuğunu tasvir eden bir bas klarnet pasajında, hafifçe orkestra edilmiş bir eşlik üzerine flüt, arp ve solo kemandan oluşan bir topluluk tanıtılır ve Circe'nin Odysseus'u daha fazla seyahat etmekten alıkoymak için baştan çıkarıcı girişimini akla getirir. Alan Hovhaness'in Circe Senfonisi (No.18, Op. 204a, 1963) bu tür programatik yazının geç bir örneğidir. Aslında bu, daha fazla yaylı çalgı, ikinci bir timpanist ve Celesta'nın eklenmesiyle o yılki bale müziğinin yalnızca biraz değiştirilmiş bir versiyonudur.

Willem Frederik Bon'un orkestra için prelüdü (1972) dışında, sonraki eserlerin çoğu sınırlı sayıda enstrüman için yapılmıştır. Bunlar arasında klarnet, keman ve piyano için Hendrik de Regt'in Circe'si (Op. 44, 1975); fagot ve piyano için

Christian Manen'in Les Enchantements De Circe (Op. 96, 1975); ve obua d'amore için Jacques Lenot'un Cir(c)é (1986)'sı. Alman deneysel müzisyen Dieter Schnebel'in Circe (1988), çeşitli bölümleri Signale (sinyaller), Säusel'n (fısıltılar), Verlockungen (baştan çıkarmalar), Pein (acı), Schläge (vuruşlar) ve Umgarnen (vuruşlar) başlıklı bir arp çalışmasıdır. tuzak), programatik niyetleri hakkında biraz fikir verir.

Thea Musgrave'nin üç flüt için yazdığı "Circe" (1996), çeşitli flüt ve perküsyon kombinasyonları için hazırladığı altı bölümlük Antik Dünyadan Sesler'in (1998) dördüncü parçası olacaktı. Bunlarla ilgili notunda bunların amacının 'antik Yunan'ın bazı kişiliklerini anlatmak' olduğu ve Kirke'nin 'insanları canavara dönüştüren büyücü' olduğu belirtiliyor. Yakın tarihli bir referans, klavsenci Fernando De Luca'nın "Circe's Cave" (L'antro della maga Circe) başlıklı viyola da gamba için Sonata II'dir.

Kaynakça

- <https://en.wikipedia.org/wiki/Circe>

Yelda AKILLIGÖZ*

HAYVAN SEMBOLİZMİ “BAYKUŞ VE TANRIÇA ATHENA”

Baykuş sembolünün batı toplumlarında uğurlu kuş ve bilgelik sembolü, doğu toplumlarında ise uğursuzlukla ilişkilendirildiği görülmektedir (Koca, 2012: 11). Altay ve Moğol mitolojisinde kötü ruh denen Buk, Bug, Puh ile alakalıdır. Gece ortaya çıkan baykuşa da Puhu denmesi nedeniyle olumsuz anlamlar yüklenmiştir. Türkçede Bukak denen pranga, kötü ruh bağlanması ile eşdeğer düşünülmüştür (Karakurt: 2012: 22). Hiyerogliflerde baykuşun karanlığı ve ölümü temsil etmesi, Babillerde baykuş sesinin çocuğunu doğururken ölen bir

Mitolojide Baykuş

<https://ozhanozturk.com/2019/02/02/folklor-ve-mitolojide-baykus/> Erişim: 05.11.2023

anneyi andırdığına inanılması, Romalılarda ise; Sezar'ın öldürülmeden önce baykuş seslerinin duyulması nedeniyledir (Onedio.com). 1916 yılında yazılıp 1928'de sahnelenmiş olan “Baykuş” oyununda, insanın

ölüm karşısındaki çaresizliği anlatılmaktadır. “Karanlık bir atmosferde geçen kitapta, baykuş, ölümün sembolü olarak kullanılmıştır”. Halbuki baykuş öttüğünde hayır haber denilmektedir (Google.com, 2022). Yunan mitolojisinde hasat tanrıçası Demeter, lafazanlığından dolayı Askalaphos'u önce mağaraya kapatarak cezalandırmış, sonrasında kısa kulaklı baykuşa dönüştürerek ödüllendirmiştir. Askalaphos, kısa kulaklı demek olup; uğursuzluğun

*Dr. Ecz. / Felsefeci / Fotoğrafçı

habercisidir. “Lafazanlığının konu edildiği hikaye baykuşların kasım ayında hep birlikte çığlık atarak ötmelerinin; yani Persephone'nin yeryüzündeki zamanının sona erdiğinin, artık yeraltına inerek Hades'in eşi rolüne girme vaktinin geldiğini anlatmaktadır (Graves, 2010: 111,115). İnsanlara bela olan kötü ruhlar denen Larvlar, ellerinde uğursuzluk sembolü baykuş taşımaktadır (Dinçkal: 145,146).

Bir başka mitolojik hikayede Glaukos, bir fareyi kovalarken kaybolur. Hikaye Atinalıların baykuşla (glauks) özdeşleştirilen ve ibadet ettikleri Tanrıça

Athena'nın sadık hizmetkarları ile, Apollon Smintheus'a (Fare Apollo) ibadet edenler arasında yaşanmış olan çatışmayı anlatmaktadır. Diğer bir söylentiye göre, Minos, oğluna üzerine bal sürülmüş bir fare verir. Eski çağlarda Doğu Akdeniz ülkelerinde, çaresi olmayan hastalıklara yakalanmış çocuklara üzerine bal sürülmüş fareler verilmekteydi. Glaukos'un bal dolu bir kabın içine düşerek ölmesi, balmumunun

<https://ozhanozturk.com/2019/02/02/folklor-ve-mitolojide-baykus/> Erişim: 05.11.2023

bir zamanlar ölülerin mumyalanmasında kullanılmasıyla ilgili olabilir. Polyeydos'un kilerin kapısında gördüğü baykuş, ölümü simgelemektedir (Graves, 2010: 413). Bir başka söylencede Glauke kurban değil; kuyuyu kontrolü altına alan bir rahibedir ve Glauke (baykuş) baykuş gözlü Athena'yı sembolize etmektedir (Graves, 2010: 813). Yine sihirli bir şekilde dokuz farklı çiçekten yaratılmış bir kadın olan Blodeuwedd'in (sarı çiçek yüzü/ay Tanrıçasının ilkbahar ve yaz mevsimlerinde kazandığı unvanlardan biri) ruhunun baykuşa dönüşmesi mitosunda da baykuş, ölümle ilişkilendirilmektedir. Tanrıça, sonbahar aylarında “ölüm Tanrıçası Athena -aralarında baykuş da olmak üzere bu tanrıçaya atfedilen birçok kuş bulunmaktaydı- Hera ya da Hekate adlarıyla bir baykuş veya ciris” halini almaktadır (Graves, 2010: 419). Ölüm tanrıçası Kalypso'ya da boynuzlu baykuş atfedilmiştir (Graves, 2010: 954).

Baykuş ayrıca Yunan mitolojisinde hasat, bereket, toprak tanrıçası Demeter'e kurban edilen bir kuştur (Aktiffelsefeedana.org; Google.com, 2019). Bu nedenle bu kültürde baykuşa kutsallık atfedilmiştir (Aktiffelsefeedana.org).

Çin mitolojisinde Çin hükümdarı Houang-ti, bakır kafalı, bronz alınlı ve demir kemikli silah mucidi Chi-you ile dövülmüştür. Houang-ti'ye baykuş kurban edilmiştir. Çünkü görkemli bir demirci kabilesinin sembolü baykuştur. Chi-you'nun karısının bir baykuş olduğu da söylenmektedir (Bonnefoy, 2000: 82).

Yusuf Has Hacib'in eseri Kutadgu Bilig'de baykuşa "ügi" denmektedir. Baykuşun geceleri uyumadığından bahsedilmektedir. 2313. başlıkta;

"uluğ tutsa hamyet kür arslanlayu

ügi teg usuz bolsa tünle sayu" sözüyle (Kaçalın, 126), "Arslan gibi, hamiyeti

Antik Atina Sikkesi

<https://www.2mi3.com/baykusvekarga>

Erişim: 19.10.2023

yüksek tutmalı; baykuş gibi, geceleri uykusuz geçirmelidir" diyerek; bir kumandanın geceleri uyumayan, keskin görüşüyle çevresini izleyen baykuşun sezgileri, erdemi ve bilgeliği ile örnek alması gerektiği ifade edilmiştir (Çoruhlu, 2019: 135).

Kırgız Manas destanında "Çıyırıldı (Manas'ın annesi) kocası Cakıp Han'a "Oğlunu niye sahrada yalnız bıraktın. Senin ondan başka kimin var?

Ben Baykuş Ana oldum" şeklinde seslenmiştir. Baykuş ana tabiri "uçmayı öğrenen yavrularının annesinin gözünü oyması" gerçeğinden yola çıkılarak sarf edilmiş bir fedakarlık ifadesidir."

Baykuş, Kelt mitolojisinde doğurganlık tanrıçasının da sembolüdür. Romen paralarının üzerinde güç sembolü olarak betimlenmektedir. Zeka, öğrenme ve zenginliği de ifade etmektedir (Aktiffelsefeadana.org).

İslam kültüründe baykuş, bilgelikle özdeşleştirilmiş ve virane bülbülü olarak adlandırılmıştır. Bütün hayvanlarla konuşabilme mucizesine sahip olan Süleyman peygambere selam verdiği de ifade edilmektedir (Google.com, 2019).

f. Fotoğraf Sanatçısı Filiz Köprülü

İlgili bölüm;

“Bir peçeli baykuş, Hz. Süleyman’ın yanına geldi, selam verdi. Hz. Süleyman selamını aldı. Sonra aralarında şöyle bir konuşma geçti:

‘Ey baykuş, neden toprakta bitenden yemezsin?’

‘Hz. Adem topraktan çıkan şey sebebiyle cennetten çıkarıldı.’ dedi.

‘Niçin su içmezsin?’ diye sordu.

‘Çünkü Hz. Nuh kavmi suda boğuldu.’ dedi.

‘Neden imar edilmiş mamur yeri terk edip harabeleri mesken tutarsın?’

‘Harabeler Hz. Allah’ın mirasıdır, bende Hz. Allah’ın mirasında otururum.’

‘Harabe üstüne konuştuğunda ne dersin?’

‘Burada yiyip içerek geçinenler hani nerededir?’ derim.

‘Ya imar edilmiş yer üzerinden geçsen ne dersin?’

‘Yazık Ademoğluna ki önünde nice güçlükler varken nasıl rahat uyumaktadır?’ derim.

‘Gündüzleri niçin çıkmazsın?’

‘Ademoğlunun kendisine ettiği zulmün çokluğundan...’ dedi.

‘Öterken ne dersin?’

‘Ey gafil, ahiret yolculuğun için azık hazırla! derim ve ‘Sübhane halıkun Nur’ diye zikrederim’ dedi...’

Bunun üzerine Hz. Süleyman şöyle buyurdu:

‘Kuşlar içinde insanoğluna bu kadar güzel nasihat eden ve bundan daha şefkatli olanı yoktur.’ şeklindedir.

Baykuş gece görebilme özelliği ile birlikte sezgileri olan, avını sabırla bekleyen, acele etmeyen, her şeyi çok iyi hesaplayıp, düşünüp karar veren, iyi zamanlama yapan zeki, akıllı bir kuştur. Bir ağaca tüner ve gamlı gamlı düşünür durur. Gecenin sessizliğinde bilgeliğin derinliğindedir (Aktiffelsefeedana.org).

Tanrıça Athena

Zeus, Hera’dan önce Titan Okeanos’un kızı Metis (zekâ temsilcisi, bilgelik tanrıçası (Google.com, 2019) ile evlenmiştir. Moir’ler tanrıların kralına bu birliktelikten doğan çocuğun yönetimi eline geçireceğini söylemesi üzerine Metis’i yutar. Bunun üzerine baş ağrısı başlayan Zeus, Prometheus’tan balta ile başına vurmasını ister. Bunun üzerine Zeus’un başından kızı Athena savaş kıyafetleriyle doğar. Athena, zekânın ve adaletli savaşların tanrıçası, şehir tanrıçası, uygarlığın, el sanatlarının, tarımın koruyucusu, dizginin yaratıcısıdır, atları ilk evcilleştirendir (MEB, 2012: 36). Kişileşmiş akıl olarak ifade edilen

bilgelik tanrıçası Athena'nın sembolleri yılan ve baykuştur (Aktiffelsefeedana.org; MEB, 2012: 36).

Ellerinde kask ve mızrak tutan Athena ile küçük baykuşu.

Metropolitan Sanat Müzesi, New York (Wikipedia, Marie-Lan Nguyen) (Öztürk, 2019).

Sanat eserlerinde zırh, zeytin ağacı ve bilge baykuş ile de betimlenen Athena (Daniels, 2014: 137), Metisin (partenogenez) öz kızı olup; Metisin başında bulunduğu Triadın en genç üyesidir. Athena Zeus'un da öz kızı olması nedeniyle Zeus'a ibadet eden Akhalar, Athena tapınaklarının varlığını, Tanrıçanın yaptığı kahramanlıkların Zeus'un üstün hükümranlığına atfedilmesi koşuluyla tanımışlardır. Athena'nın Zeus'un başından dünyaya gelmesi de Tanrıça'ya entelektüel nitelik kazandırmıştır (Graves, 2010: 22,23). Ayrıca zeka, akıl ve sağduyuyu temsil etmektedir. Savaş, bilgelik, güzel sanatlar (Dağıstanlı, 2010: 138; İlhan, 2013) ve zeka

tanrıçası olup; diğer adı Pallastır (Şeker, 2016: 16). Bir yandan bilgeliği simgelerken diğer yandan temkinlilik ve ihtiyatlılığın sembolü olmuştur (Aktiffelsefeedana.org).

Homeros'un aktardığı efsanelerde Tanrıça Athena deniz kartalı, kırlangıç, Tanrı Apollon ile birlikte akbaba, Hera ile birlikte güvercin, M.Ö. 500'lerde Atina'daki bir ikonda tarlakuşu, ayrıca dalgıçkuşu ile özdeşleştirilir. Ancak en fazla "bilge baykuş" kılığında tasvir edilmiştir. "Baykuşun kutsal sayıldığı klanların varlığını ve bir baykuş kılığına girilerek totem kuşlarının yakalandığını konu alan ritüellerini Klasik Çağ'a dek sürdürmeyi başarabilmişlerdir" (Graves, 2010: 456). Athena'nın, yarı-tanrı Prometheus'un dostu olarak bilgeliğini ve zekasını paylaştığı söylenmektedir. Bu nedenle filozoflar, tarihçiler, öğretmenler evlerinde Athena'ya tapınma yerleri kurmuşlardır (Dağıstanlı, 2010: 138). Baykuşun bilgelik sembolü olmasına istinaden Athena'nın bilgece davranışlarına değinmek gerekirse; savaş tanrısı Ares, girdiği çatışmalarda her zaman yenik düşmektedir. Truva savaşında Diomedes'e karşı savaşırken

Hades'in sihirli miğferi ile görünmez kılınan Baykuş Gözlü Pallas (Athena), Diomedes'in Ares'i vurmasını sağlar. Yine Truva'da bir başka karşılaşmada Athena, Ares'e taş atıp tutturur ve Ares kaçır. Bir başka gün Ares, oğlu Dev Kyknos ile Herakles dövüşürken araya girer. Bunun üzerine Athena Yazgi'nin düzenlemiş olduğu olayları değiştirmemesi için ona öğüt verir. Öğüdünün boşa gittiğini görünce Herakles'in Ares'i dövmesini sağlar (Agizza, 2001: 64). Ünlü dokumacı olan ölümlü Arakhne'yi örümceye dönüştürmesi, Medusa'yı çirkin ve yeşil Gorgon'a dönüştürmesi, insanlar Attika'ya yerleştiğinde Poseidon'un üç çatalı zıpkınını yere saplayarak denize ulaşımı sağlayacak akarsuyu oluşturmasının yanında; Athena'nın insanlığa sonsuz yakacak, yağ ve besin kaynağı olarak kullanılacak zeytin ağacını dikmesi, akabinde koruyucu olarak seçilmesi ve kentin adının Atina olması Athena ile ilgili olaylardır (Dağistanlı, 2010: 139).

Bir efsaneye göre, Tanrıça Athena baykuşun bakışlarından ve gece görme yeteneğinden etkilenerak gece kuşu olan kargayı bu görevden alarak yerine baykuşu getirmiştir. Baykuş, Athena'nın göremediklerini görüp Tanrıça'yı her durumdan haberdar etmiştir. Tanrıça'ya ait baykuşun adı 'Athene Noctua' (Küçük Baykuş) olarak geçer ve Acropolis'in koruyucusudur. Antik Yunan paralarının üstünde baykuş olmasının nedeni ticaret üzerinde bir koruyucu ve gözlemci olduğuna inanılmasındandır. Söylenceye göre baykuşa gece görme kabiliyeti kazandıran, içinden gelen sihirli ışıktır. Antik Yunanda baykuşlar ordunun koruyucusudur. Bu durum, Athena'nın bilgeliğinin yanında savaş tanrıçası (Ares'ten farklı olarak) olması ve simgesinin baykuş olmasına bağlanabilir. Söylenceye göre, savaş sırasında Yunan Ordusu'nun üstünden uçan bir baykuş zafere işarettir (Gezegentilsimleri.com). Çünkü savaşlarda koruyucu olup; tanrıça Athena'nın kendilerini koruduğuna ve zafere ulaşacaklarına inanmışlardır. Athena'nın Roma mitolojisindeki karşılığı ise; tanrıça Minerva olup "Minerva'nın baykuşu" olarak adlandırılmaktadır ve batı dünyasında bilgi, perspektif ve bilgeliğin sembolüdür.

Doğumlarda da kötü ruhları kovucu olmuştur. Yunanda kadınlar doğum anında baykuş figürlerini kötü ruhlara karşı tılsım olarak kullanarak çocuklarını güvenle dünyaya getirmeye çalışmışlardır (Aktiffelsefeadana.org).

Baykuşlar, bütün canlı varlıkların uyum içinde yaratıldığı doğa içinde gecenin dinginliğinde sessizce uçan, uyanık kalan, sabırlı ve renkleriyle ihtişamını sergileyen kuşlar sınıfının yine harikulade güzellikte cinsi olup; bilgeliğin sembolüdürler. Heykel, resim, seramik, edebiyat, sahne sanatları, sinema vb. olmak üzere çeşitli sanat eserlerinde büyük gözleri, renkleri, gagaları, tüyleri ve

kanatlarındaki ayrıntılı işlemlerle yer almaktadırlar. Dolayısıyla baykuş figürünün uğursuzluktan ziyade aydınlanmanın sembolü olarak değerlendirilmesi doğru olacaktır.

NOT: Yazı, bilgi amaçlıdır.

Kaynakça

- Agizza, Rosa (2001). *Antik Yunanda Mitoloji* (Çev. Z. Zühre İlgelen), İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Bonnefoy, Yves (2000a). *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü* (Çev. Levent Yılmaz), 1. Cilt, Ankara: Dost Kitabevi.
- Bonnefoy, Yves (2000b). *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü* (Çev. Levent Yılmaz), 1. Cilt, Ankara: Dost Kitabevi.
- Çoruhlu, Yaşar (2019). *Türk Sanatında Hayvan Sembolizmi*. Cilt 1, 3. Baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Dağistanlı, Mustafa Alp (Ed.) (2010). *Mitoloji*, 3. Baskı, İstanbul: NTV Yayınları.
- Daniels, Mark (2014). *Bir Nefeste Dünya Mitolojisi*, İstanbul: Maya Kitap.
- Dinçkal, Ferruh (Ed.). *Mitoloji E-Kitap*.
- Graves, Robert (2010). *Yunan Mitleri* (Çev. Uğur Akpur), 2. Baskı, İstanbul: Say Yayınları.
- İlhan, Güneş (2013). "Mitoloji ve Sembolizm", Baykuş, İstanbul (<http://www.mitolojivesembolizm.com/byks.htm> Erişim: 19.10.2023).
- Kaçalın, Mustafa S (Haz.). *Kutadğu Bilig*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. https://www.academia.edu/8048541/Kutadgu_Bilig_Yusuf_Has_Hacip_Orjinal_Tam_Metin Erişim: 15.11.2023.
- Karakurt, Deniz (Ed.) (2012). *Türk Mitoloji Ansiklopedisi* E-Kitap. http://tr.wikipedia.org/wiki/Kategori:T%E2%80%9F%BF%BDrk_mitolojisi
- Koca, Selçuk Kürşad (2012). *Türk Kültüründe Sembollerin Dili*. T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya. <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12619/77430> Erişim: 16.11.2023.
- MEB (2012). *Anadolu Mitolojisi*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayını.
- Öztürk, Özhan (2019). "Folklor ve Mitolojide Baykuş". https://ozhanozturk.com/2019/02/02/folklor-ve-mitolojide-baykus/#google_vignette Erişim: 19.10.2023.
- Şeker, Nesrin (2026). *Yunan Mitolojisi Sözlüğü (A-J)*. <https://silo.tips/download/abas-metanize-nin-olu-su-imesiyle-alay-ettii-iin-demeter-onu-kertenkele-yapt-kal> Erişim: 04.11.2023.
- <https://gezegentilsimlari.com/baykus-yuzuk-bronz%20renk> Erişim: 19.10.2023.
- <https://onedio.com/haber/kokeni-yunan-mitolojisine-dek-dayaniyor-sezgi-bilgelik-ve-belleğin-timsali-olan-baykuslar-ugursuz-mudur-1059264> Erişim 19.10.2023.
- <https://www.aktiffelsefeadana.org/baykusun-bilgeligi/> Erişim: 17.10.2023.
- <https://www.google.com/search?q=mitolojide+bayku%C5%9F> Erişim: 19.10.2023.

Uzm. Ömer ACET

1990 Malatya doğumludur. İlk öğretim ve Lise eğitimini Malatya'da tamamladı. 2011 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Tarih Bölümünü kazandı. 2015 yılında tarih lisans eğitimini, 2019 yılında "27 Mayıs'ta 1960 Askeri Darbesinin Malatya Basınında Algılanışı" adlı tez çalışması ile Yüksek lisans eğitimini tamamladı. Uluslararası sempozyumlarda sunduğu 5 bildirisi bulunmaktadır. Evli olan yazar 2022 yılında kazandığı Türkiye Cumhuriyeti Ana Bilim Dalında Doktora Eğitimine devam etmektedir.

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ANALİZİ

Yazar: Faruk SÖNMEZOĞLU

Değerlendirme yazısı

19.yüzyıl Osmanlı Dış Siyasetinden Kurtuluş Savaşı dönemi dış politikası, oradan da Cumhuriyet Dönemi Türk Dış Politikasına kadar giden süre zarfında Türk Dış Politikası belirli değişikliklerle birlikte hep bir çizgi doğrultusunda ilerlemiştir. Türk Dış Politikasının şekillenmesinde şüphesiz kendi döneminde belirli devletlerle çıkarları gereği kurduğu ilişkiler temel rol oynamıştır. Türk Dış Politikasında ana unsur denge politikası olmakla beraber bu politikayı etkileyen etmenleri de unutmamak gerekir. Bu etmenler iç ve dış etmenler olarak ikiye ayrılır. İç politikada yaşanan sorunlar, dış politikada ciddi sorunlara sebebiyet verir ve aynı zamanda uygulanacak olan dış politikada zayıf bir politika takip etmesine sebep olur. Esasen Türk dış politikasının parametrelerinden biri olan denge politikasının en önemli aracı bu dengeyi kuran tarafsızlık ve ikicilik stratejisidir. Türk Dış Politikasının dönemlerini inceleyecek olursak Cumhuriyet öncesi Osmanlı dış politikası belirli bir siyasi gücün desteği doğrultusunda ilerlemiştir. 19.Yüzyıl Osmanlı siyasi tarihine baktığımız zaman İngiltere, dış politikasında Osmanlı Devleti'ni başköşeye koymuştur. Bunun da temel sebebi Osmanlı Devleti'nin coğrafi konumu ve sömürgelerine giden tampon görevi görüyor olmasıdır. Bu sebeple Rusya ve Fransa'ya karşı Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü koruyan bir dış politika diplomasisi izleyen İngiltere çekiç güç olarak öne çıkmıştır. Fakat bu

çıklarlar doğrultusunda dengeler değıştikçe İngilizlerin de Osmanlılara karşı takındığı olumlu siyasi hava bozulmuş ve uygulanan politikalarda da değışikliğe gidilmiştir. Rusya'nın Reval görüşmelerinden sonra siyaseten serbest bırakılması ile birlikte İngiltere'de Osmanlı toprak bütünlüğünü korumaktan vazgeçmiştir. Dönemin en büyük siyasi gücü İngiltere'nin verdiği destek varlığını bir süre daha sürdüren Osmanlı Devleti'ni yeni arayışlara yöneltmiştir. Dolayısıyla İngilizlerin bıraktığı boşluğu Osmanlılar, Almanya ile doldurmaya çalışmıştır. Almanya ile başlayan yakınlaşma siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel ilişkilerin de geliştirilmesiyle yeni bir boyut kazanmıştır. Almanya ile kurulan yakın ilişkiler İngiltere'ye ve diğer Avrupalı Devletlere karşı oluşturulan denge politikasının bir yansımasıdır. 2.Abdülhamit döneminde Almanya ile geliştirilen bu ilişkiler ağı Avrupalı devletleri son derece rahatsız etmiştir. 1.Dünya savaşının yaklaştığı dönemlerde Osmanlı Devleti, dış politikasında tarafsızlık ilan etmiştir. Fakat Almanya'nın kurduğu siyasi baskı tarafsızlık ilkesinin rafa kaldırıldığını ve Osmanlı Devleti'nin savaşa tarafgir bir tutum izleyerek girmesine neden olmuştur. Burada belirtilmesi gereken ince nokta dış politikamızda uzun süre tarafsız kalamamış olmamız ve bir siyasi gücün koruması altına girerek bir bloğun tarafında yer almış olmamızdır. Uygulanan dış politikada tarafsız kalınmamasının en önemli temel sebebi iç politikada yaşanan zorlukların dış politikadaki alan ve manevra hâkimiyetimizi sınırlamasıdır. Türk Kurtuluş Savaşı yıllarına baktığımız zaman Anadolu harekâtını temsil eden Milli Hükümet, denge politikasını esas alarak dış politika yürütmüştür. Özellikle bu dönemde Milli Mücadele yılları her anlamda çok ağır ve yokluklar içerisinde geçmiştir. Mustafa Kemal ve kurmayları İtilaf devletlerinde karşı mücadelesini daha güçlü kılabilmek için tampon güç olarak Rusya'nın desteğini almıştır. Aslında bahsi geçen bu desteğin alınmasında en önemli husus, Anadolu harekâtının Rusya ile İtilaf devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından yararlanmış olmasıdır. Bu yıllarda aradığı desteği Rusya'da bulan milli hükümet aldığı ekonomik ve askeri yardımlarla direniş mücadelesinde güçlü bir duruma gelmiştir. Türk-Sovyet ilişkilerinin her alanda geliştiği bir dönemde her iki tarafın ortak çıkarları ittifaka giden yolda belirleyici bir rol oynamıştır. Sovyet Rusya uyguladığı dış politikasında “düşmanımın düşmanı benim dostumdur.” düsturu ile hareket etmiştir. Kurtuluş savaşı yıllarında belirli bir noktaya ulaşan ilişkiler, Cumhuriyet sonrasında belirli bir düzeyde tutularak devam ettirilmiştir. Anlaşılacağı üzere kurtuluş savaşı yıllarında da Türk Dış Politikası tarafsızlık anlayışını benimsemiş olsa da dönemin siyasi atmosferi ve içinde bulunduğumuz şartlar

büyük bir siyasi gücün desteğini zorunlu kılan etmenlerden biridir.

Türk Dış Politikasının ana dinamikleri, dönemin şartlarına göre değişiklik göstermiştir. Cumhuriyetin ilanını takip eden yıllarda Türk Dış Politikası, Mustafa Kemal Atatürk'ün Yurt Sulh, Cihanda Sulh düsturu ile özdeşleşmiş ve bu anlayışa göre de hareket edilmiştir. Bu politikaya binaen Türkiye, 1932'de Milletler Cemiyetine üye olmuştur. Türk Dış Politikası barışçıl esaslara yürütülmesi ve bu esaslara uygun bir dış politika izlenmesi "1923-1938" yılları arasında bilfiil uygulanmıştır. "1930-1940" dönemlere baktığımızda ise Türk Dış Politikası gerek Balkanlarda gerekse Ortadoğu'da sınır güvenliğini sağlamak ve bölgedeki devletlerle iş birliğini artırmak üzerine inşa edilmiştir. Türkiye, Ortadoğu'da bölgeyi kontrol altına almak isteyen ve bölgenin liderliğini üstlenmek üzerine bir politika izleyerek Arap ülkeleri ile ilişkilerini en üst seviyede geliştirmiştir. Türkiye, bu politikaları gereği Ortadoğu devletleri ile bir araya gelerek Sadabat Paktını oluşturmuştur. Pakta, ABD bölgedeki çıkarları gereği destek vermiştir. 1940'lı yıllara yaklaşıldığı dönemlerde siyasi birliğini ve sanayisini tamamlayan İtalya ve Almanya yayılmacı bir politika gütmüşlerdir. İtalya ve Almanya'nın bu saldırgan politikası Türkiye'yi güvenliği açısından tedirgin etmiştir. Bu şartlar, Türkiye'yi bu kez Balkanlarda bir güvenlik paktı kurmasına ve bu pakta öncülük etmesine neden olmuştur. Paktın üye devletleri arasında dostluk ve müttefiklik esasına uygun olarak kurulan iş birliği balkanlarda olası bir savaşında engellemesine yöneliktir. Türkiye, ikinci dünya savaşının arifesinde Balkan Paktını kurarak barışçıl ve tarafsız bir dış politika izlediğini göstermiştir. 1939'un sonlarına doğru Almanya'nın Polonya'yı işgal ederek savaşı başlatması Türkiye'nin güvenlik endişesini kanıtlar niteliktedir. İsmet İnönü liderliğinde Türkiye Cumhuriyeti, bu savaşa tarafsızlık ilkesi gereği katılmamıştır. Mihver ve Müttefik devletlerin bütün baskılarına rağmen savaş boyunca tarafsızlığını koruyan Türkiye, savaş sonrası oluşan yeni düzende bu ilkesini daha fazla devam ettirememiş ve dünya siyasetinde taraf olan bir siyasete yönelmiştir. Savaş sonrası kazanan blokta yer alan Sovyet Rusya, Türkiye üzerindeki topraklardan hak iddia etmiş ve bu niyetini açık açık belirtmiştir. Sovyet Rusya'nın yayılmacı politikası ve Türkiye'yi tehdit etmesi Batı bloğunda yer alan bir Türkiye ortaya çıkarmıştır. Denge politikası gereği Türkiye, kendini koruma altına alabilmek için güçlü bir müttefiklik kurmaya yönelmiştir. ABD'nin başını çektiği batı bloku ülkeleri ile ilişkiler geliştiren Türkiye, bu ekseninde bir dış politika izlemiştir. Soğuk Savaş döneminde de ABD, Türkiye'nin Sovyet yanlısı bir dış politikaya kaymasını

önlemek amacıyla Truman ve Marshall doktrinleri ile çoğunluğu ekonomik olan dış yardım yapma kararı almıştır. Bu dönemde kurulan Türkiye-ABD ilişkileri “1950-1960” yıllarını kapsayan Demokrat Parti döneminde daha da geliştirilerek daimi müttefiklik boyutuna ulaşmıştır. Türkiye, Kore Savaşına asker göndererek müttefiklik esasına uygun bir dış politika izlemiştir. Fakat Türkiye’nin bu stratejik hamlesindeki asıl amacı batı bloğunun askeri koruma kalkanı altına girerek Sovyet tehdidine karşı kendisini korumaktır. 1952 yılında Türkiye, NATO’ya üye olarak dış politikadaki bu hedefine ulaşmıştır. ABD’nin temel politikasına bakacak olursak Ortadoğu bölgesini kendi tekelinde tutabilmek ve komünizm rejimini bölgeden uzak tutmak amacıyla Türkiye’nin müttefikliği anahtar bir rol oynamıştır. Görüldüğü üzere Türkiye dünya siyasetinde gerektiğinde dengeleri kuran gerektiğinde de denge unsuru olarak yer almaktadır. Sonuç itibari ile Türk Dış Politikası dengeleri, çıkarları, dönemin şartlarını gözeten realist bir dış politika üzerine kurulmuştur.

Uzm. Ömer ACET

Prof. Dr. Sefa ÇELİKSAP

1964 doğumludur. Marmara Üniversitesi, GSF Uygulamalı Sanatlar Tekstil Tasarım Bölümü mezunudur. Yüksek Lisansını Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü Uygulamalı Sanatlar Tekstil Ana Sanat Dalı'nda Doç. Harika Toka danışmanlığında "Giyside Gerçek Üstü Arayışlar" başlıklı uygulamalı tez çalışması sonucunda Wearable Art (Giyilebilir Sanat) kavramını ilk kez ortaya atmıştır. Sanatta yeterliliğini, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema-TV Bölümü Ana Sanat Dalı'nda Prof. Dr. Zafer Doğan danışmanlığında "DeneySEL Film Üretimi ve Karga Gak Dedi", kısa filmi ile tamamlamıştır. Beykent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema TV İng. Bölümü'nden Yardımcı Doçentliğini, İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarım Bölümü'nden Doçentliğini almıştır.

Halen İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo TV& Sinema Anabilim Dalı TV-Sinema Programı'nda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Ulusal ve Uluslararası dergilerde yayımlanmış çok sayıda yayını, sözlü ve yazılı bildirileri bulunmaktadır. Çok sayıda Yüksek lisans ve doktora tez çalışmasına danışmanlık yapmıştır.

Fotoğraf çalışmaları, parçacık fiziği ile bağlantılı bulunduğundan, 2016 yılında CERN-Cenevre'den özel davet alarak "Işık Geçiti" (Light Gate) adlı ilk kişisel sergisini açmıştır.

Aynı çalışmanın genişletilmesi suretiyle 2017 yılında özel lansman kapsamında farklı bir sunuş ile tekrar CERN'e davet edilmiştir.

2023-24 yıllarında CERN'de aynı konu üzerine fotoğraf çalışmaları devam edecektir.

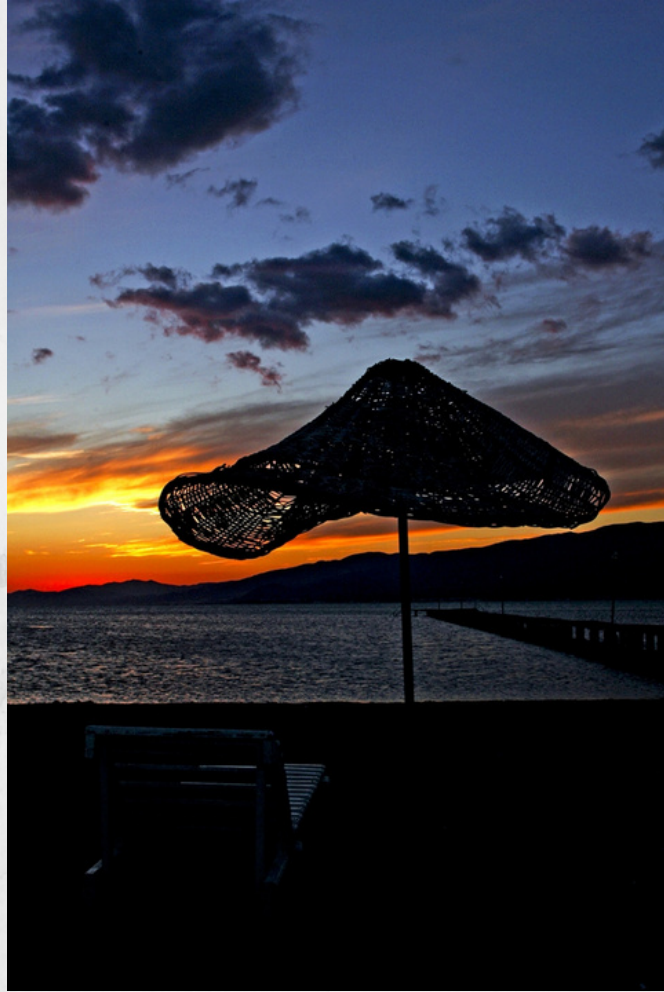
Prof. Dr. Sefa ÇELİKSAP
Doğa Fotoğrafları

Ersen UÇAK

Çocukluk ve gençlik yıllarım müzik ağırlıklı olmak üzere karakalem, heykeltıraşlık ve sanat öncelikli bir eğitim ve bakış açısıyla gelişti.

Üniversite eğitiminin ardından Gemi Kaptanı olarak dünyayı gezme ve gittiğim her kültürde fotoğraf çekme imkanını buldum. Müziğin ve fotoğraf sanatının hayatımı şekillendirdiği yıllar ise denizciliği bıraktıktan sonra başladı.

2015'te ilk kişisel fotoğraf sergimi açtım. Bugüne kadar Ankara ve İstanbul'da 3 kişisel sergim oldu. Çalışmalarım ağırlıklı olarak belgesel tadındaki portreler üzerinedir.

Hayatın ritmini fotoğraflayan bir sanatçıyım...

Ersen UÇAK **Portre Fotoğrafları**

Kadriye KARATAŞ

Fotoğrafa 2000 yılında AFSAD (Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği) seminerlerine katılarak başladı. Soyut fotoğraf ve içsel manzara fotoğraf atölyelerinde eğitimine devam etti. 2004 yılında derneğe üye oldu ve Yönetim Kurulu'nda görev aldı. Algı Fotoğraf Projesi'nde çalıştı.

Resim sanatıyla da uğraşan Kadriye Karataş, her iki sanat dalında yurt içi ve yurt dışında pek çok karma sergiye katıldı.

Bilkent Center, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Çağdaş Sanatlar Merkezi, İstanbul Odakule Sanat Galerisi, Ankara Arcadium AVM, Ankara Evim Sanat Galerisi ve Şems-i Sivas İl Halk Kütüphanesi sergi salonunda kişisel sergiler açtı.

Ödüller

- *Aydın Belediyesi 2007 yılı Fotoğraf Yarışması – Mansiyon Ödülü*
- *Orhan Holding 2008 yılı Uluslararası Fotoğraf Yarışması – FIAP Gümüş Madalya*
- *Jeoloji Mühendisleri Odası II. Uluslararası Fotoğraf Yarışması – Sergileme*
- *Mersin Belediyesi Fotoğraf Yarışması – Mansiyon Ödülü*

İletişim:

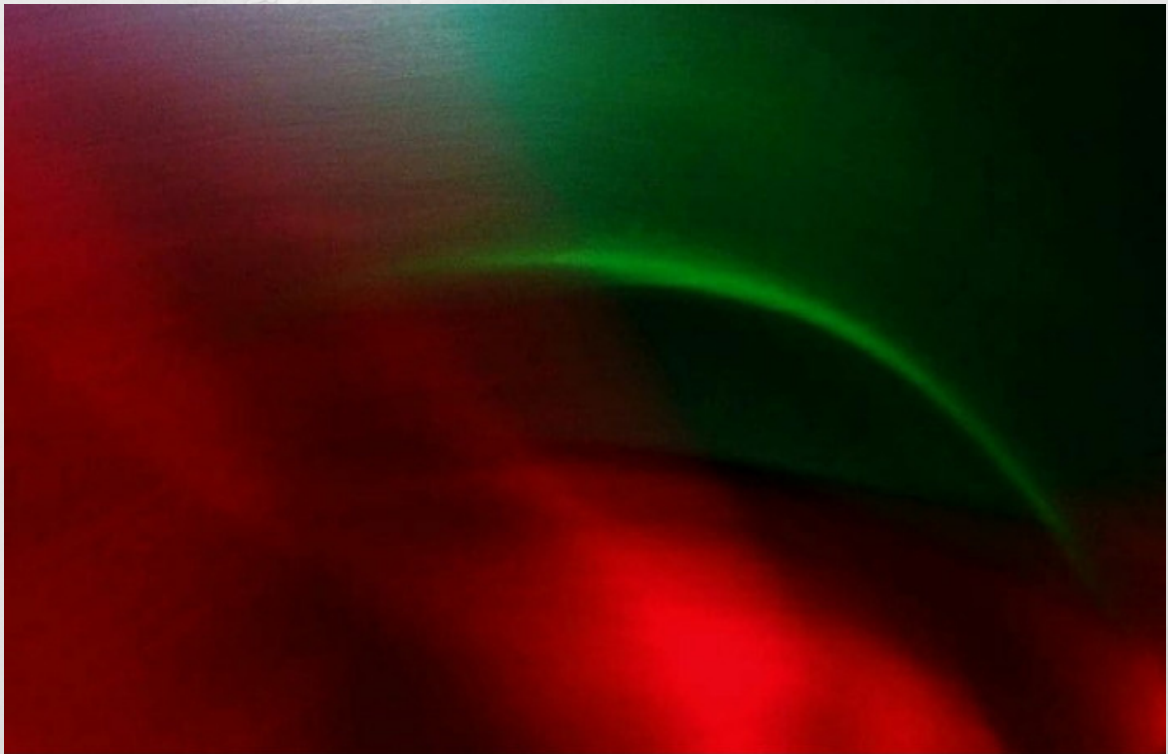
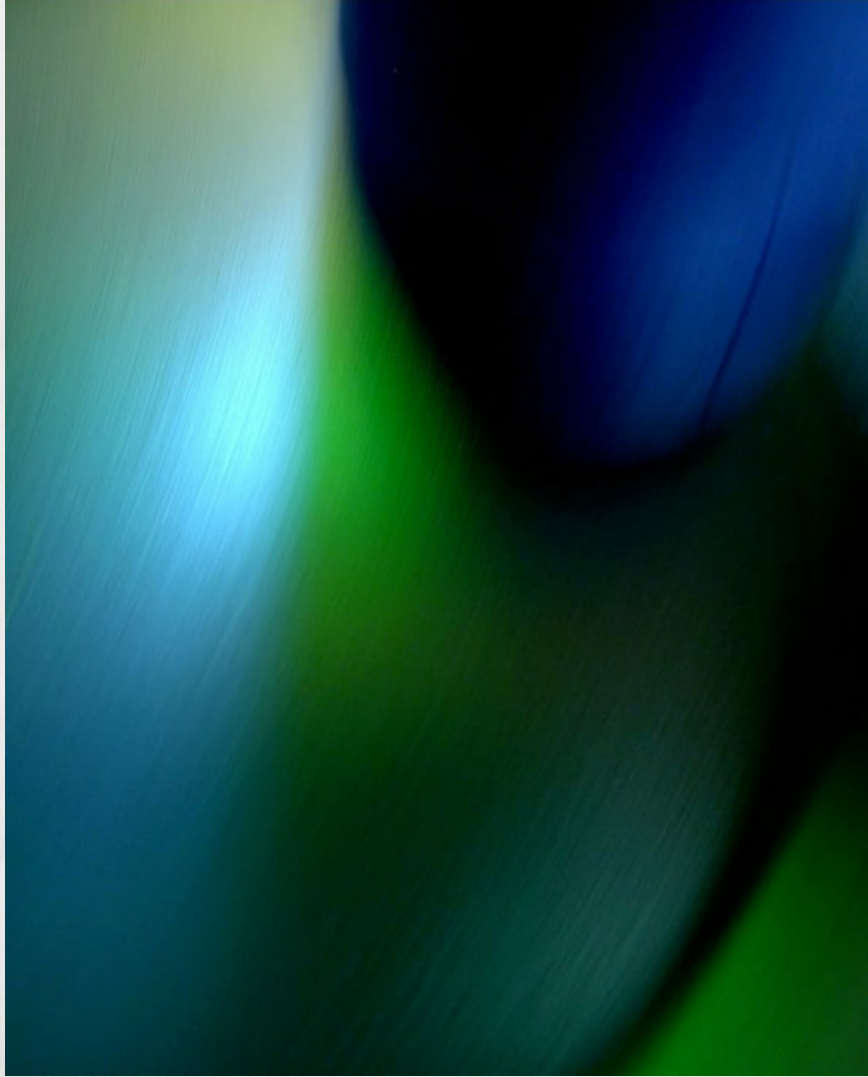
E-Posta: *kadriyekaratas@yahoo.com*

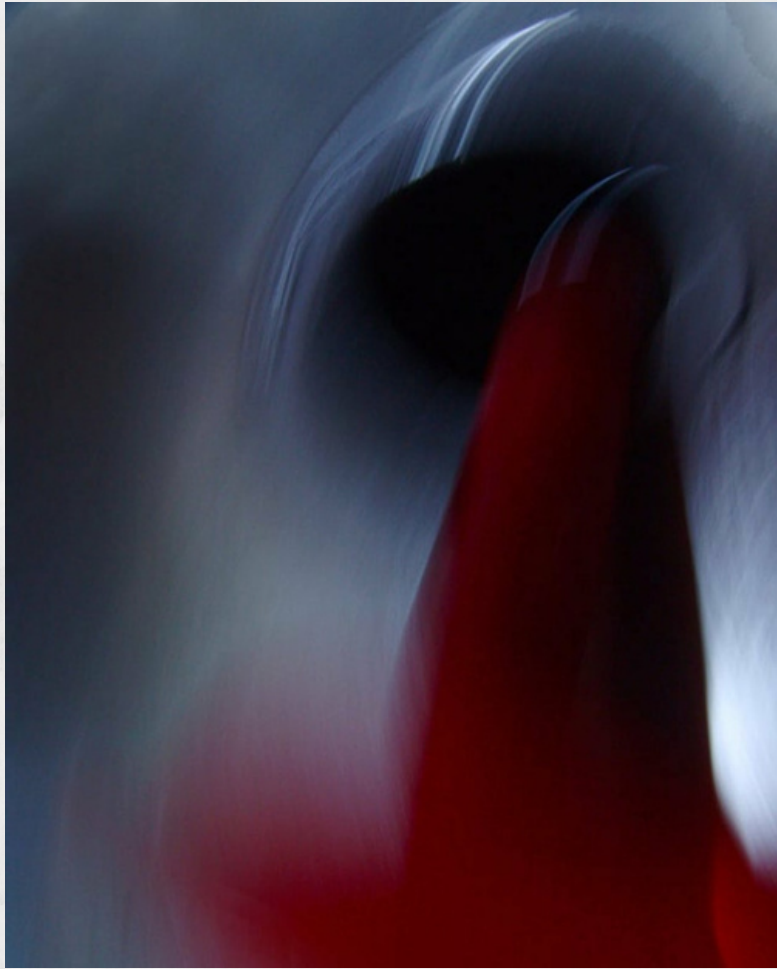
GSM: *0505 061 46 20*

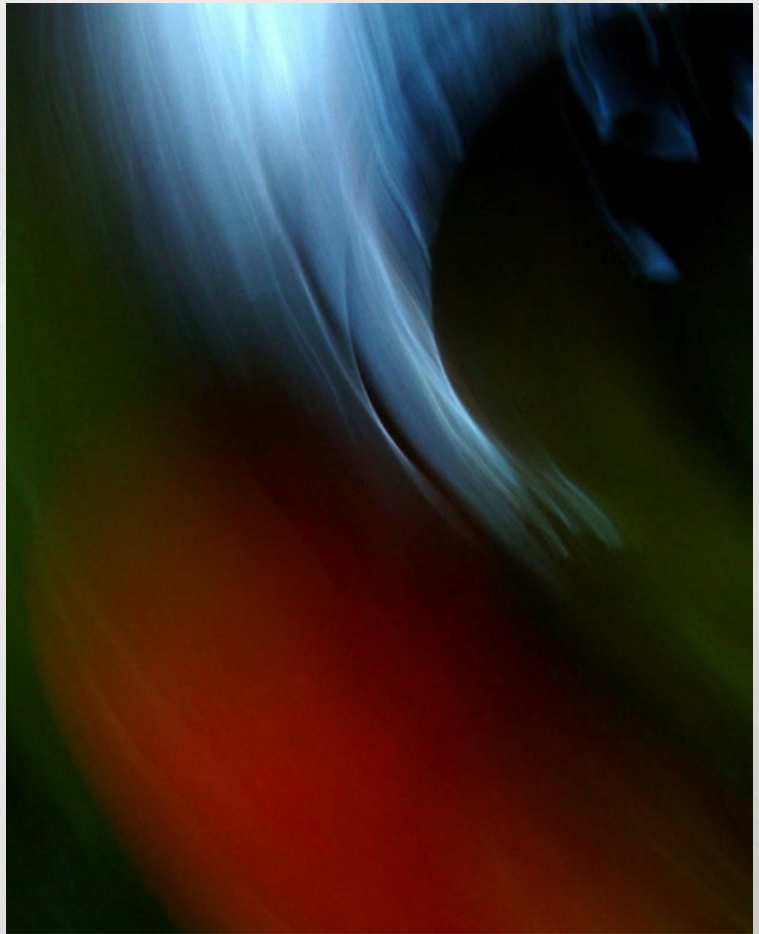

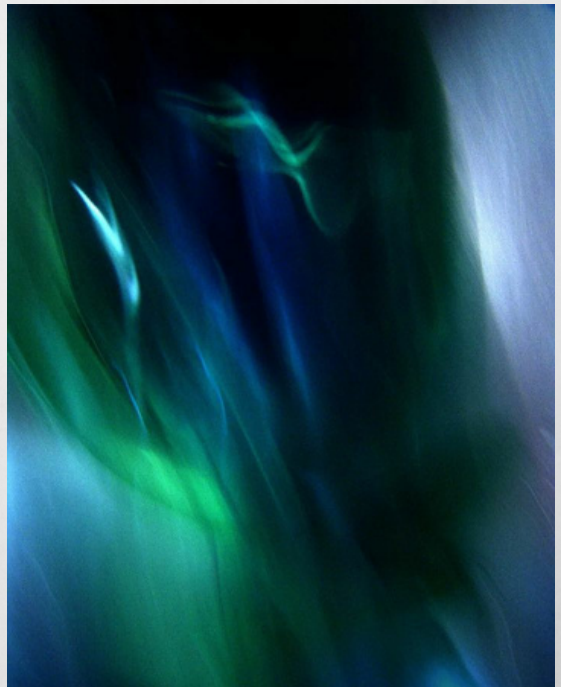
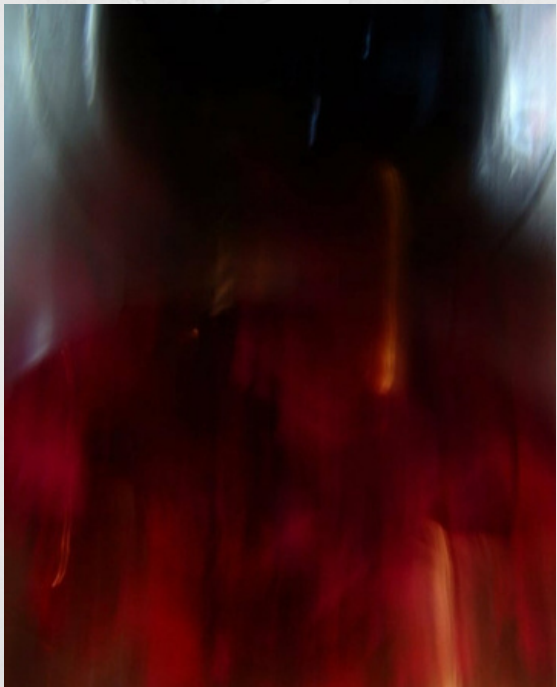
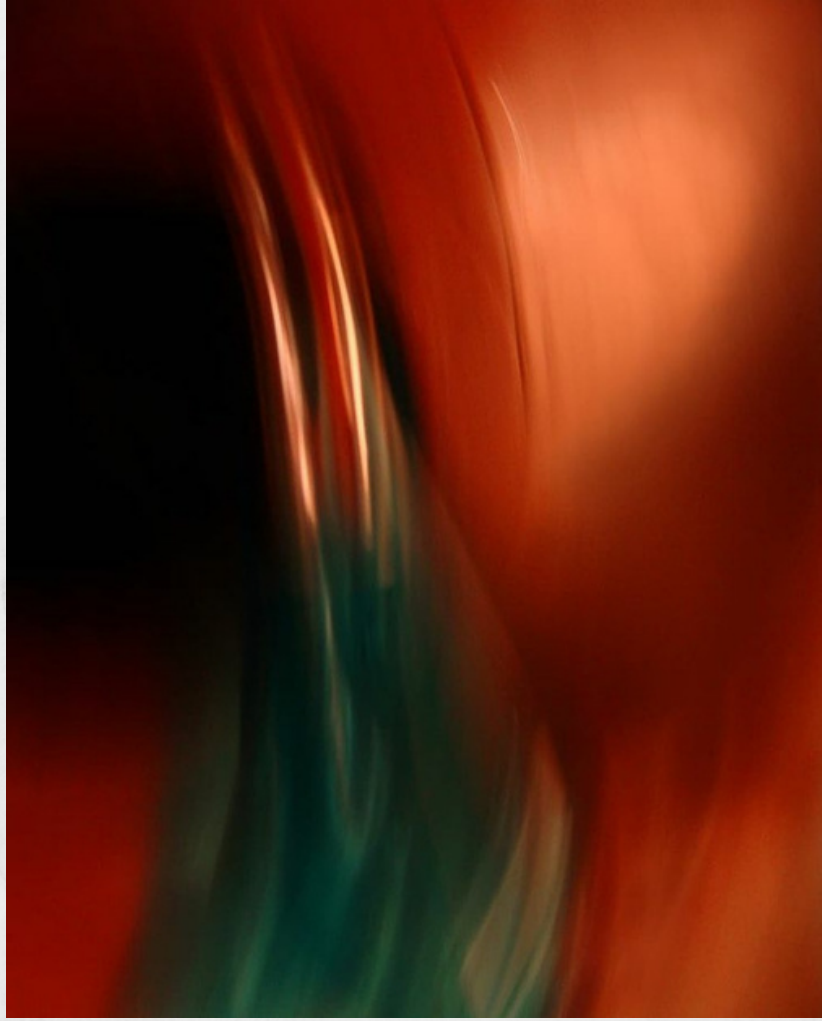
Kadriye KARATAŞ
Soyut Fotoğraflar

Zeliha ALTINDAL

Ankara'nın Gündül ilçesi Yeşilöz'de doğdum. Çocukluğum köyümün dağlarında oğlak otlatarak geçti. 10 yaşında Orta okulu okumak için Ankara'ya geldim. Orta okulu ve liseyi Ankara da okudum. Lise yıllarında şiir yazmaya başladım, lisede şiir yarışmasında mansiyon aldım. Daha sonra 26 yaşında oğlumu kaybettim. Ona mektuplar yazmaya başladım. 2000 yılında bir arkadaşım beni Ankara Kalesinde şiir dinletisine götürdü, orada yazdığım mektubu okudum. Şair Cemal Safi beni yanına çağırarak şiir yazmamı, yazdığının şiir olduğunu söyledi. Ondan sonra şiir yazmaya devam ettim.

Araştırmacı yazar, şair Mustafa Ceylan mutlaka kitap çıkarmamı söyledi. Kendisinin yardımıyla "SENSİZ ÇIĞLIK" adlı kitabımı çıkardım. İLESAM üyesiyim.

2012 yılında köydeki evime gelen Fotoğraf Sanatı Kurumu (FSK) Derneğinden Mehmet Uçar hocanın öğrencileri ile tanıştım. 2 yıl Amerika'ya gittim. Dönüşte 2014 yılında FSK'nda fotoğraf kurslarına katıldım, halen devam etmekteyim.

Tansu Gürpınar, Mehmet Uçar, Fikret Özkaplan, Adnan Ataç hocaların atölyelerine katıldım. Birçok karma sergide yer aldım. "İki yıl Yaşayan Çamlidere" projesine katıldım. Ayrıca "Göçmenlik" ve "Polatlı" projelerinde çalıştım, katologlarda fotoğraflarım yer aldı. Harran, Nallıhan kuş cenneti ve Gündül fotosafari yarışmalarına katıldım. Gündül'de mansiyon aldım.

Doğayı çok seviyorum.

Zeliha ALTINDAL

"Kuşlar"

Ümmü Nisan KANDİLCİOĞLU

Denizli doğumluyum. Ankara'da yaşıyorum. Sağlık Bakanlığına bağlı kurumda röntgen teknisyeni olarak çalışırken 2012'de fotoğraf ile tanıştum. Fotoğrafa daha çok zaman ayırmak için emeklilik kararı aldım.

Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümünü bitirdim. Halen FOTOGEN ve DEFSAD üyesiyim.

2018 yılında AFIAP unvanına sahip oldum. Ulusal ve uluslararası karma birçok sergiye katıldım. Yurt içi ve yurt dışı birçok yarışmada fotoğraflarım ödülle değer bulundu. 2016 Sami Güner Kupası ve 2016 Yunus Nadi Fotoğraf Ödülü'ne layık görülmem benim için çok özeldir.

Göl ve Sis- Kaskak- Onüçbuçuk - Son Yolculuk - Çete Bayramı - Sürü -Pavli, hazırladığım fotoğraf belgesel sunumlarıdır. Bu çalışmalarımın çoğu Türkiye Fotoğraf sanatı Federasyonu (TFSF) sunum havuzuna kabul edildi.

İnsanların hayatlarının bir kısmına girebildiğim hayatlarının bir parçası olduğum, uzun soluklu belgesel projeleri çalışmalar yapmayı seviyorum. Yurt içi ve yurt dışı pek çok belgesel çalışması yaptım. Farklı kültürlerle tanıklık etmeyi seviyorum.

Türkiye'de pek çok fotoğraf derneğinde sunum ve söyleyişe katıldım.

2015 yılında Malezya'da Mürekkep Balığı Festivali ile ilgili belgesel çalışmam "Gezgin" Dergisi'nde yayımlandı.

2018'de İngiltere'de Dünya Çevre Yarışması'nda " Uygulamada Sürdürülebilirlik ödülüne layık görüldüm.

2022 Yılında Çin'de yapılan Smile Fotoğraf yarışmasında belgesel kategorisinde 3.lük, Doğa kategorisinde mükemmellik ödülü aldım.

Çalışmalarım Türkiye'de ve yurt dışındaki dergi ve gazetelerde (National Geographic, The times, The Daily Telegraph, The Guardian ve Shades of Grey vb.) yer aldı.

Anadolu Ajansında Serbest Haberci olarak çalışmaktayım. Hazırladığım belgesel projeler yayınlanmaktadır.

Belgesel çalışmalarımıla fotoğraf festivallerine katılmaktayım.

Ümmü Nisan KANDİLCİOĞLU
“Manyas Gölü’nden Kareler”

Sayın Ümmü Nisan Kandilcioğlu'nun Manyas Gölü fotoğraf serisi devam edecektir.

Nevin ŞAHİN

Zonguldak doğumludur. Zonguldak Ticaret Meslek Lisesi, Anadolu Üniversitesi AÖF İktisat, Anadolu Üniversitesi AÖF Laborant ve Veteriner Sağlık, Anadolu Üniversitesi AÖF Web Tasarım ve Kodlama mezunudur. Onur ve yüksek belgeleri, yedi dalda (yemek, dikiş, el ve makine işlemleri, ev idaresi... gibi el sanatları) sertifika sahibidir.

Doğayı, hayvanları ve gezdiği yerleri fotoğraflamayı ve paylaşmayı seviyor. Bilimsel, kişisel gelişim, roman...ilgisini çeken her türlü kitabı okumayı seviyor. Şahin, araştırmacı, danışman, tasarımcı ve yaratıcı özelliği ile ön plana çıkıyor.

Deneyimleri; Halk Eğitim Merkezi'nde usta öğreticilik, çeşitli firmalarda distribütörlük, fotoğrafçılık alanında, internet gruplarda yöneticilik, editörlük ve Paris 2. Uluslararası Fotoğraf Yarışması'nda jüri üyeliği.

Doğa Harikası Yedigöller

Alanda tektonik ve volkanik hareketler sonucunda oluşan çukurlar tuzlu, acı ve tath suların birikmesiyle değişik özelliklerde göller oluşmuştur. Kireç taşı geniş alanlarda bulunduğu karstik şekiller, ovalar ve göl çanakları oluşmuştur.

Yedigöller Batı Karadeniz' de yer almaktadır.

Türkiye' nin en zengin bitki örtüsüne sahip tabiat parkı 1965 yılında "Milli Park" olarak korunmaya alınmıştır.

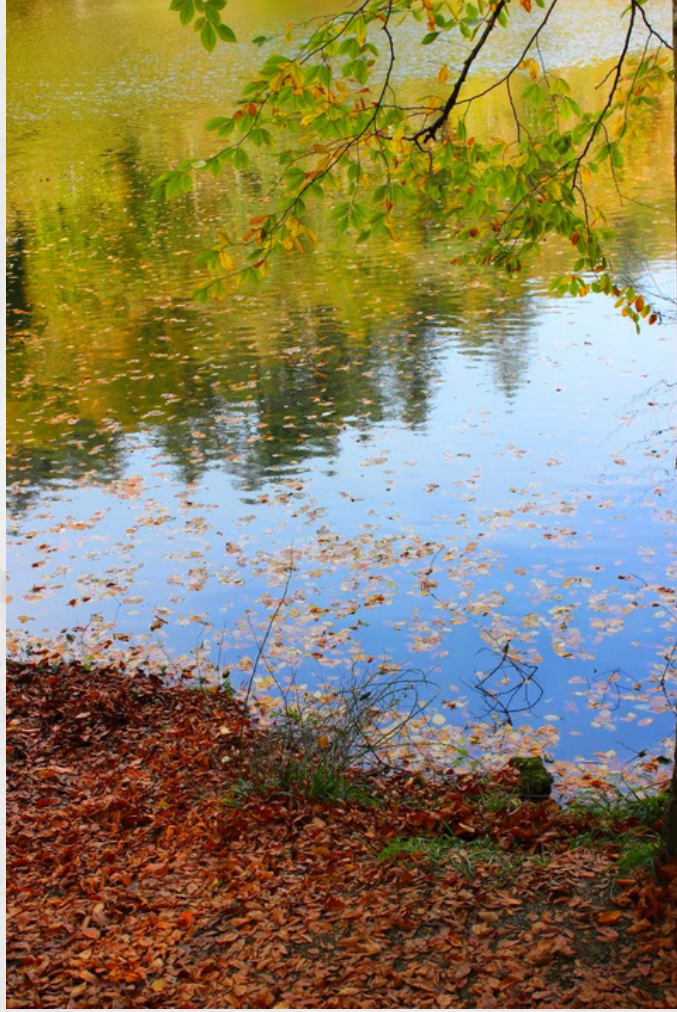
Milli Park içindeki Yedigöller: Büyüköl, Seringöl, Deringöl, Nazlıgöl, Küçüköl, İncegöl ve Sazlıgöl' dür.

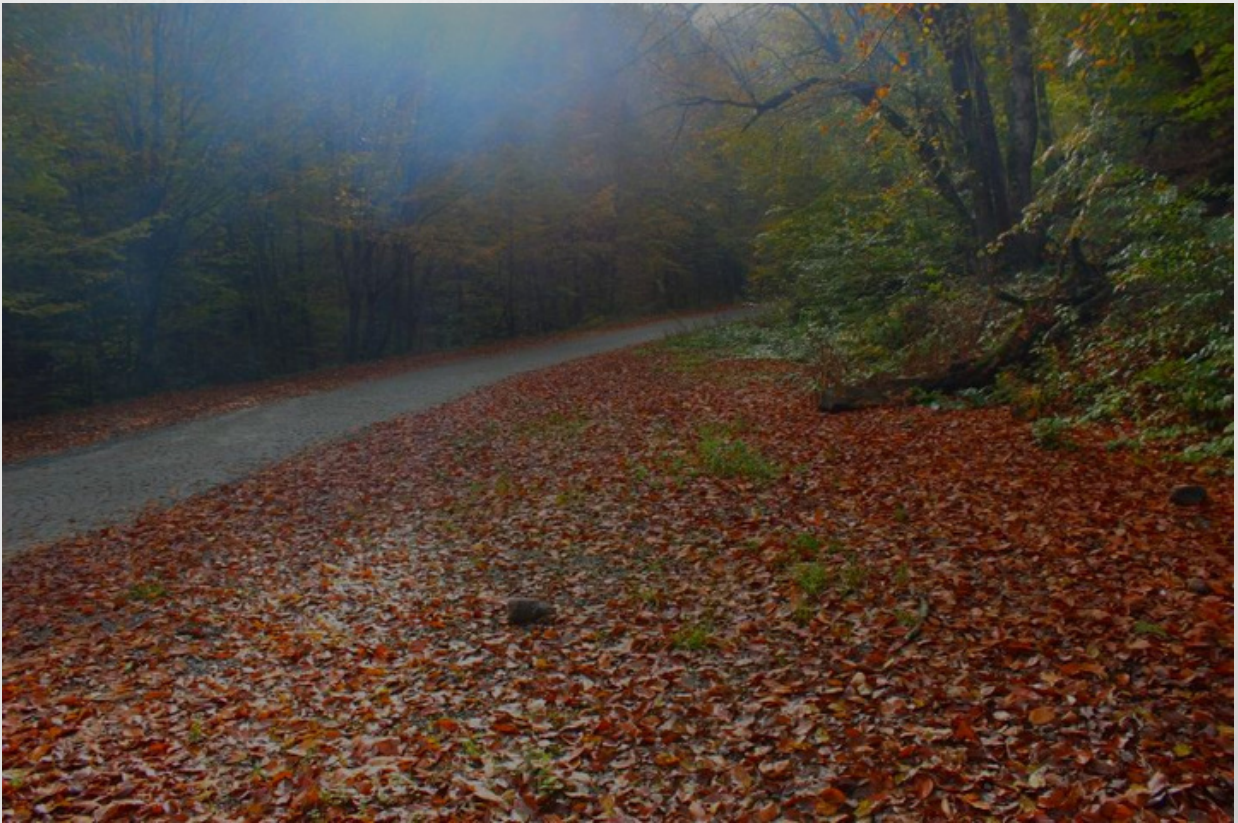
Nevin ŞAHİN
Yedigöller Fotoğrafları

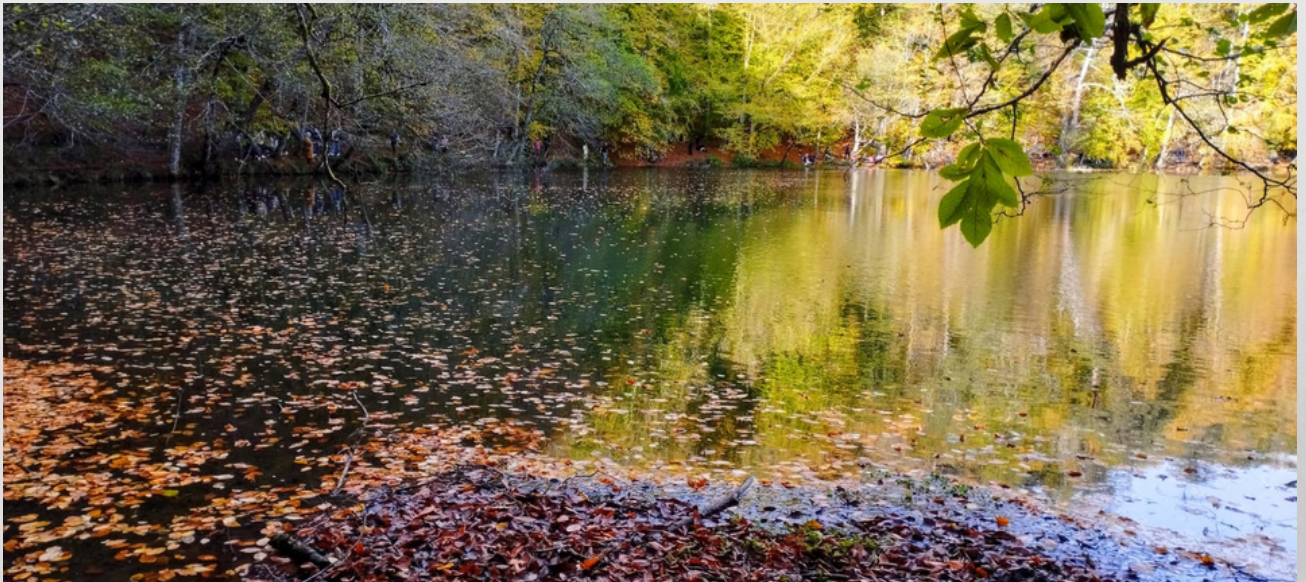
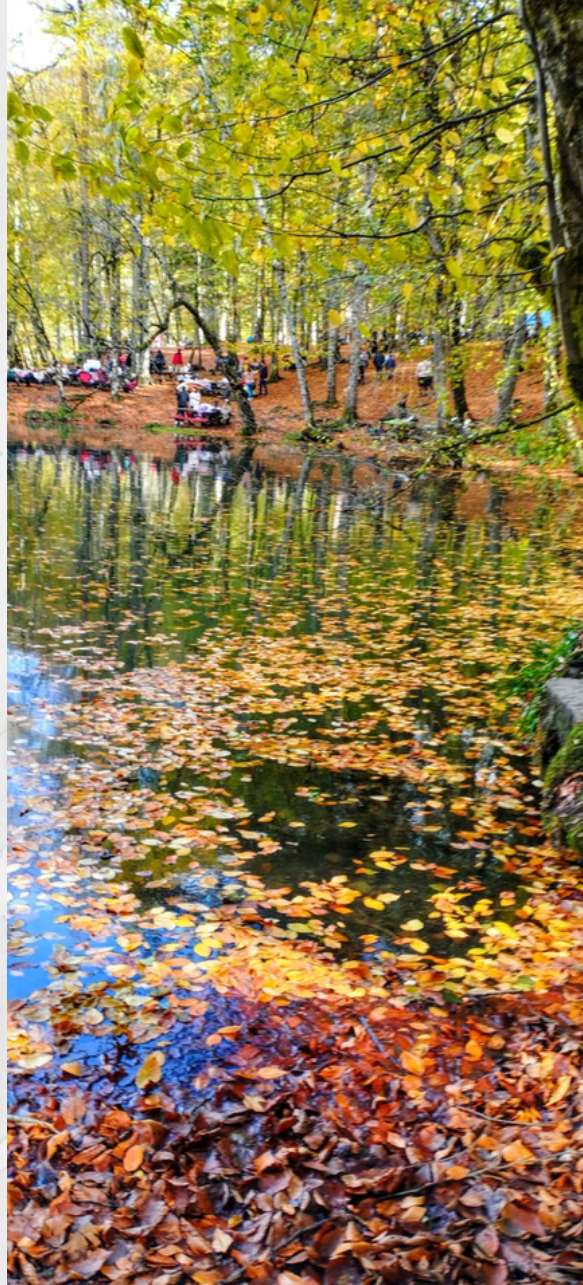

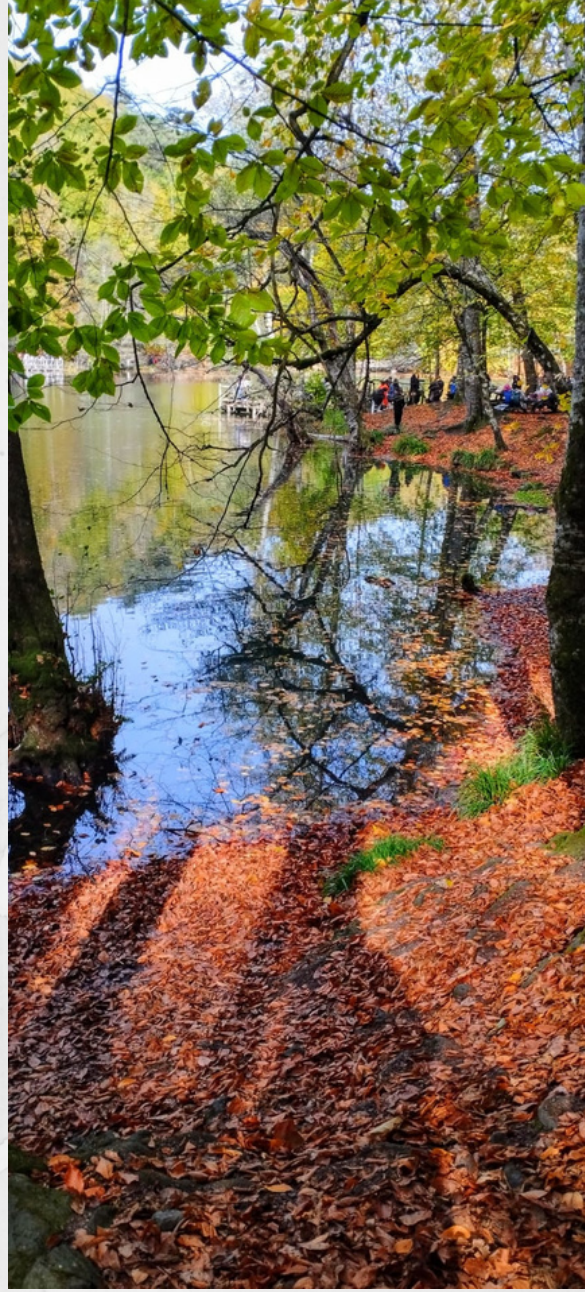

Sayın Nevin Şahin'in Yedigöller fotoğraf serisi devam edecektir.

Halil SARIİŞİK

1956 yılında Ankara'da doğdu. 1979 yılında Hacettepe Üniversitesi Fizik Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. 1979-2004 yılları arasında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Türkiye Elektrik Kurumu'nda görev yaptı. 2004 yılı itibarıyla emeklidir. Gezmek, gezerken fotoğraf çekmek ve unutulmaz gezi anılarını arşivlemek hobileri arasındadır. Gezip gördüğü 60 ülke arasında, Peru, Borneo Adası, Altaylar, Namibya ve Özbekistan en beğendikleridir.

Halil SARIİŞİK
Zimbabve Cumhuriyeti Fotoğrafları

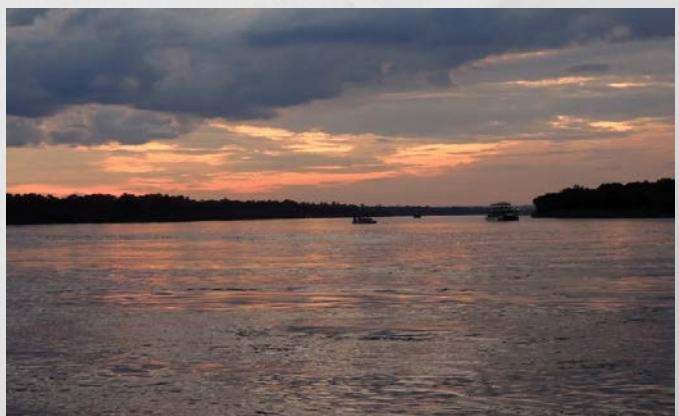

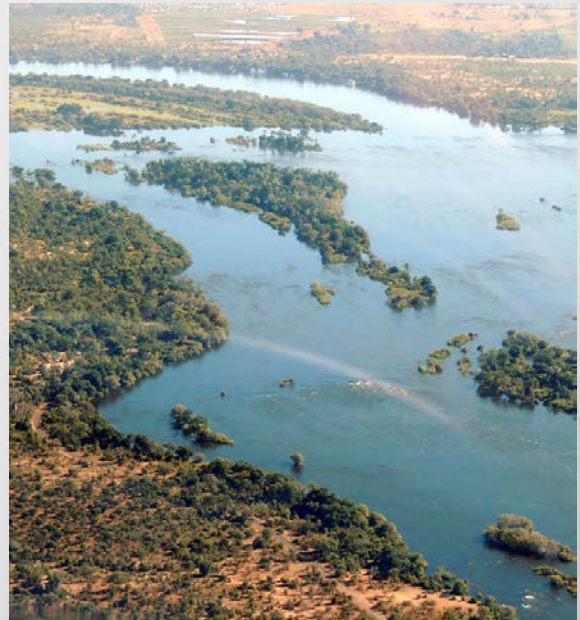
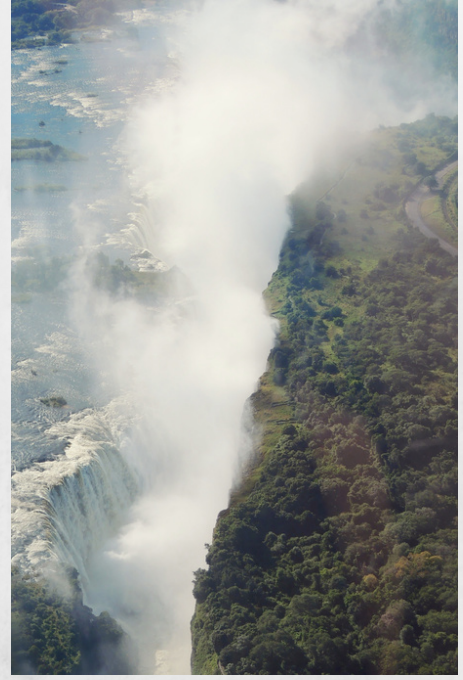

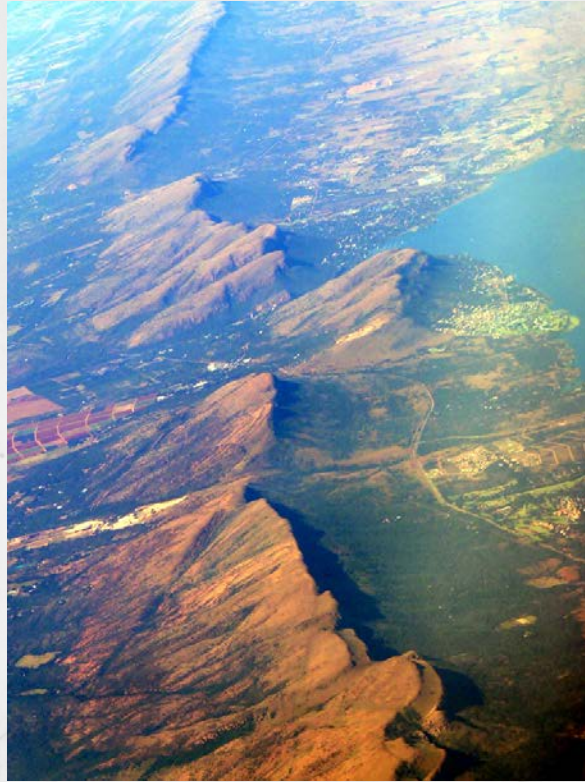

UZAK YOLLAR

*Ne çok bekledim seni,
Nasıl da aradım sesini zifiri karanlıkta,
Gecenin sessizliğinde,
Hep yanımda ol istedim,
Oysa çok uzaktaydın.
Gündüzler yakamoza karıştı,
Akrep yelkovan firarda,
Tik taklar sardı yeri göğü,
Zaman uçsuz bucaksız,
Geçmekte direndi,
Dalgalanıyor sonsuzlukta sevdiğim,
Gecelerimin sırdaşı,
Sensizliğimde,
Gece durulmak, güneş doğmak bilmedi,
Ve bir sabah,
Uzak yollardan
Sana geldim dediğinde,
İnanamayan kulaklarım,
Şaşkın bakışlarım,
Sevincim,
Dolaşan bacaklarım,
Çırpınan kalbim,
Dinmeyen gözyaşım,
İç çekişim,
Burun sızım,
Ah benim uzaklarla imtihanım,
Hasrete doyamaşım,
Aşık hallerim,
Vazgeçemeyişim,
Yokluğun azap saatlerinde,
Sonunda biz bize akrep ve yelkovan...*

Banu DUMAN

15.11.2023

AŞKTA PREKARYA

Aşkın prekaryası, korktuğun için geçici bakıyorsun aşka. Temizliğe gittiğin, pırıl pırıl temizlediğin ev nasıl senin değilse öylesin aşka. Temizliyorsun, karşılığını alıyorsun; ama ardından kapıyı çekip gidiyorsun işte. Üstelik geri dönmen o evin kirlenmesine bağlı...

Mevsimlik tarla işçisi gibi hasat zamanını bekliyorsun. Tohumu sen atıp fideyi sen yetiştirmesen bile hasat senin ellerinden, hem de kısacık sürede bitiveriyor hasat süresi, anlamıyorsun.

Fabrikada çalışan arkadaşın söylüyor; “aşka ihtiyaç varmış üretimde”, koşuyorsun hemen. Süresi önemli değil, başka aşk bulana kadar idare ederim diyorsun.

Kronik şekilde aşkla, aşksızlık arasında gidip geliyorsun. Aşktan izole yaşarken aşkı özliyorsun, aşk varken özgürlüğü. Sosyal hakların var zannediyorsun, prekarya aşk diyor ki: Yalnızsın sen. Üstelik kendin istedin, bilip susuyorsun.

Aşka bağlı kalıp prekarya olmaktan vazgeçmek istiyorsun. Kimsenin evi kirlenmemiş, tarlada hasat zamanı değil, fabrika, işçi istemiyor, kala kala kalıyorsun.

Gidecek evin yok, ekilecek tarlan yok, çalışacak fabrikan yok.

Sen var mısın?

Varlığın aşka hazır mı?

Hazır mısın?

Aşkta prekarya sarmış ruhunu örümcek ağı gibi, kurtulamıyorsun. Örümceğe razısın, konakçın olmuş, vaz geçemiyorsun.

Bugün de yalnız yedin yemeğini, “özgürlük böyle bir şey” diyorsun.

Fazilet KIRTAY

YELDA'YA...

*Sana hayat verdiđim,
İlk kucakladığım gün,
Yüzüme ilk güldüğün,
Kollarınla sardığın gün,
Unutamam küçüğüm.*

*Bana isimlerin en güzeli,
ANNE dediğın gün,
Bebek yaşı gözlerin,
Eline vurduğum gün,
Unutamam küçüğüm.*

*Sıralarda ilk heyecanın,
Mutluluğın, gururun,
Bana sunduğın dostluğın,
Unutamam küçüğüm.*

*Güzin AKCOŞ
14 Aralık 1976*

YAĞMUR DAMLASI

*Sevdim de seni
Bakışlarınla aydınlanan
Uzun kanatlı sevdan tünedi avuçlarıma.
İstemedim kimselerin sezmesini de
Saklandım bir yağmur damlasına.*

*Gördüm de seni
Gelecek mutlu günlerim için
Sevgileri yıkadım denizin yıldızlı sularında.
Eskimeyen geçmiş yorgun günlerimizin
Ellerime sinen kokususaçlarında.*

Hasan ATABAŞ

f: Işıl Boyacıoğlu

NEŞE

*Hüznüm neşemden fazla oldu her zaman
Emekle gülümseyerek bakmak Yaşama huzuru verdi daima
Kahkahayı hiç yakıştıramadım kendime,
Kırık hikayelerle dolu dostlarıma karşı hayatta
Herkesin vazgeçtiği zamanlarda
Taze güneşlere düşler kurdurdum
İnsanca hür yaşatmak tek umudum
Gördüğüm mutluluğu kendimin bildim
Kandırılmaktan hiç korkmadım
Kaybettiğimden inan fazlasını kazandım
Yoluma düşen güneşin peşinden
İlerlerken yokluğunu unutmadım
Sevindirmeyi sevinmekten saydım
İki bulutun dudağı arasındaki gülüşüm güneşten
Gidene kal kalana git demeden
Yolumu çizerken
Her zaman hüznümü neşeyle mayaladım*

Işıl BOYACIOĞLU

GÖZ BEBEĞİM

*Bir güneş gibi doğdun,
Annenin kucığına,
Fazlaca üşümüştüm,
Isıttın sıcaklığınla.*

*Körpecik cümlelerin,
Çınlıyor kulağımda,
Geleceğe not koydun,
Minik parmaklarınla.*

*Büyüdüün babam oldun,
Sevgindeki yoğunluk,
Saygıyla kucaklaştı,
Derinliği arttıkça,
Anlamın farklılaştı.*

*Ömrümün ışığı,
Sen benim okumaya doyamadığım
Felsefe kitabımsın,
Alın yazımın en okunaklı yerindesin.*

*Meral KATIRCIOĞLU
Salih Fehmi Katırcıoğlu'na
Annesinden*

MASAL

*Bu gecenin masalı biz olalım,
Bir varmış diye başlasın,
bir, hep varmış diye devam etsin.
Peri padişahının kızı ben olayım,
Fakir ama akıllı, esas oğlan da
Sen ol.*

*Babam sana şart koşsun;
Dünyada hiçbir çocuk aç uyumasın,
Savaşlar bitsin, ölümler dursun,
Özgürlük ve mutluluk hüküm sürsün.
Şiirler yazılıp, okunsun.*

*Aşıklar, doyastıya yaşasın aşklarını,
Gök mavi, ay hep dolunay olsun.
Rüzgarlar, meltem kıvamında,
Sevda şarkıları söylesin.*

*Korku, şiddet nedir, bilmesin insanlar,
İnançlar ve kimlikler üzerinden,
Yargılanıp, ayrıştırılmasın hiç kimse.*

*Dağlar yurt olmasın gençlere,
Sonra gel, kızımı iste.*

*Kırk gün, kırk gece sonra,
Sen başarmış olarak dön mesela,
Düğünümüz kurulsun, bu harika dünyada.
Oh ne ala ama dur bir dakika!
Düşümde düşlemişim, bir "keşke" düş daha.*

Mine DÖNMEZ ÖLÇER

16.11.2023

SANA DİYEMEDİKLERİM

*Gönülden her gelen kahir sanma ki sitemdir
Batından her döküleni yazamayan kalemdir
Ahvalim derin, dilim sessizdir
Sır ol sen gönlüm, seni bilen sendedir.
Kaçarım sanırsın köşe bucağ, halin âşikarda
Meydanlar kör, sezilmezsin her canda
Var mısın ki yok olasın bu dünyada
Giden bedendir canım, ruhun yâr olduktan sonra.
Garibin dediği haktır sana bilesin, sözü bakidir
Evvelden bildiğin neyse odur, kelamı âhirdir
Avular içse de her dem, eylediği tat şerbettir
Lâl ol sen dilim, yâre demediğin her söz zehirdir.*

Murat AYDIN

f: Nihal Mavi, Kocaeli, İzmit, Eylül 2023

*Keyifle kahvemi yudumlarken bu sabah,
Ansızın aşk tanrısı Eros bir ok fırlatır kalbime.
Gözlerim bir an için kararır göremez olur.
Eyyah eyyah,
Dalarım tatlı bir rüyaya.*

Bu da ne?

*Zırhlar içinde, atı dörtlüme çıkar karşıma. Şövalye Don Kişot'muş meğer, sersemlemiş gözüküyor.
Rüzgar başındaki artakalanları savurmuş,
Per perişan, akli hala dev canavarın uzun pençelerinden kurtaramamış kollarını, havada bir oraya
bir buraya çıldırmaşcasına yumrukları sallıyor.*

*Üstü başı yırtık, zavallım savaşın kahramanı edasıyla atın üstünde selam veriyor şimdi.
Dudaklarıyla kavramış en sevdiğim kırmızı karanfili.*

Sonra uzatırken güzeli, gözlerinde kayboluyor, derin kara kuyuya düşüyorum yavaş yavaş...

Vah vah, eyyah eyyah!

O tatlı ama deli bakışları hapsetti beni.

Aslında çok da yabancı değildi.

O gördüğüm aynadaki ben sanki.

Sonra üzerimde bir ağırlık,

karabasan mı desem.

Koruyucu bir zırh gönülleri hapsetmiş içinde.

Yerlerinde koşuyor, ama kavuşamıyor kalpler.

Sorumlulukları vardı daha ağır basan

Aşkklarını doyastıya yaşamalarına mani olan.

*Nihal MAVİ
Ankara, 2015*

f: Salih Fehmi Katırcıoğlu

SÜREM

ürkek kanatlarında
gren sabiti iç yakışlar
anlam yakan anlamsızlıkta
ruha seda iç görüşü anlamlar
yolların öksesi yarılarda sessizlik
olsa denen aslında olmayanla yođrulan
kan içinde zeminde can diyen candan anlar
olmasa denen uzak yıldızlara duyulan yakınlık
ellerimin sonbaharında kışa dönük hayallik
yazıyorum geriden gelen çizgi
yolların duraklı çağrısında
hisse denk bir imge arıyorum
dağlarda sokaklarda haylade
bulutlu sađanak larda
bir iz arıyorum gönül çelen
herşeyden sonra olan düş örneği bir his
sevmenin sevilmenin ötesinde
izle hemhal bir duruş
uzam zaman içinde yörüngede kalış
bir başka anlama varış soluk soluğa
kayıp zamanlarda güherçile hilalde
ayla yıldıza can siper koşuş
yörüngede dolanan düşlere
lekeli yanışlardan
yakışla selam
sende gel yeni yıl
ne yeni bilmez yıl
hızla geçen zamanda
olanı bize saklı kıl
soyutla selam
kelamla yakalanan
imgeli hecelerin gölgesinde
uzun yaşa çok görence.

Salih Fehmi KATIRCIOĞLU

MINİK BİR BULUT...

*gece Onu
Alaaddin'i gördüm rüyamda
lambadan çıkan
sihirli Alaaddin'i
hani şu sevimli devi...*

*parmağını bana doğrulttu
sen
ben...
evet evet sen...*

*ne olmak istersin
söyle bakalım*

*bir düşüneyim demeye kalmadı
pencereme usul usul vuran
yağmurla uyandım
hay Allah neydi şimdi bu...*

.....

*olsaydı
böyle bir hakkım
minik bir yağmur bulutu olmak isterdim
minik bir yağmur bulutu*

*tam arka bahçenin üzerinde
bir yağmur bulutu
usul usul yağardım
arka bahçene
usul usul*

*çiçeklerin kurumasin
gözlerin ıslanmasın diye*

*keşke keşke
minicik bir
yağmur bulutu olsaydım...*

Turhan KA.

CUMHURİYET 100. YILI

YÜREĞİMDE BAYRAM VAR

*Bir bayrak dalgalanıyor içimde,
Binlerce şehit kanı üzerine doğmuş ay yıldız.
Gözüm görmese, dilim söylemese,
Adım atacak gücüm olmasa, nefesim dursa da !
Bağlansa elim kolum,
Kesilse dilim soluğum,
Bir bayrak dalgalanır yüreğimde, ben O'yum !*

*Bir vatan var yüreğimde,
Üzerine güneş doğan.
Bir vatan var düşman eli değmemiş toprağına,
Bir vatan var kucak açan çocuğuma torunuma.*

*Bir bayram var yüreğimde,
Tam yüz yaşında,
Çocuklar va, gözlerinde neş'e, ellerinde bayrak,
Dün onuncu yıl marşını çalan orkestra,
Bugün yüzüncü yıl marşını çalacak.*

Ulviye KARA AKCOŞ

ÖLÜM GELMESİN

*Kalktım yataktan
Açtım pencereyi
Uzun uzun sabahın sessizliğinde
Soludum havayı
Ocağa koydum tavayı
Unla yumurtayı karıştırıp
Yaptım gayganayı.
Diğer ocakta
Demledim çayı
Sofraya bir türlü
Gelmiyor bizim ayı
Aldım elime çatalı
Batırdım baldırına.
Kalk az mı oldun yatalı
Homurdanıp duruyor
Arada bana vuruyor
Başladı kavga bizde
Derman kalmadı ki dizde
Hergün böyle oluyor.
Komşular bize gülüyor
İndim evin kapısına
Bakındım etrafın yapısına
Birde ne duydum ki..
Ahmet amca ölmüş
Ayşe teyze ardından gülmüş
Onlarda bize benzerdi
Yinede el ele gezerdi
Allah rahmet eylesin
Size ölüm gelmesin.*

Zeliha ALTINDAL

14 Kasım 2018 / Saat 06:23

DERGİ, KİTAP, YAZAR

Prof. Dr. Ioanna KUÇURADİ

Mine DÖNMEZ ÖLÇER

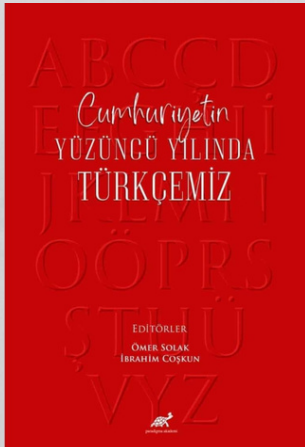
Prof. Dr. Harun TEPE

Hatem TÜRK

Eds. Ömer ÇOLAK, İbrahim COŞKUN

Mustafa DİNÇ

SANAT DÜNYASI

- Atatürk'ün, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından NFT formatındaki fotoğrafı tescil belgesi aldı. Bu fotoğraf, dünyada, bir devlet tarafından sanat eseri olarak tescillenen ilk NFT oldu.
- Sakip Sabancı Müzesi'nde sanatçı Abidin Dino fotoğraf arşivi, linktr.ee/sakipsabancimuzesi linkinden izlenebilir.
- Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Aylık Programı, <https://csoadaankara.ktb.gov.tr/tr/> web adresinden takip edilebilir.
- Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu (TFSF) tarafından 2023-24 etkinlik yılına fotoğraf sanatçısı Yusuf Tuvi'nin ismi verilmiştir.
- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) tarafından her yıl 10 Nisan Laiklik Günü'nde verilen "Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü"ne bu yıl Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi layık görülmüştür.
- 4 yıldır düzenlenen ve her yıl "bir önceki yıla ait" Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu (TFSF) ödül sahipleri açıklandı. 2022 TFSF ödüllere layık görülen fotoğraf sanatçıları ve kurumlar; Melih Akoğul, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Eczacıbaşı Holding, Mehmet Ergün, Ahmet Esmer, Tayfun Kocaman, Mustafa Reşat Sümerkan ve İbrahim Zaman'dır.
- Yapımını Polatlı Belediyesinin üstlendiği ve yönetmenliğini sayın Kadir Uluç'un yaptığı, Gordion'da 1 günlük kazıyı anlatan ve Dünya Mirasımız Gordion Antik Kenti'ni tanıtan "Midas'ın İzinde" adlı belgeselin, Başkent Kültür Yolu Festivali kapsamında Ulus Resim ve Heykel Müzesi'nde ilk gösterimi yapıldı ve Afyon'daki Büyük Taarruz 2. Uluslararası Film Festivalinde finale kaldı.

- Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi 6 Ekim 2023 tarihinde Feminİstanbul'un düzenlediği 7.Uluslararası Kadın Şiir Festivali kapsamında Onur ödülüne layık görüldü.

2023-2024
E-Müze'de Müzik
Salı Konserleri

16 Ocak | 20:00

Gülsin Onay & Erkin Onay
piyano · keman

Ana Sponsor: **TUNCA** AVUKATLIK ORTAKLIĞI
Konserin Sponsorları: **Radisson**
Sponsorları: **ANULYO**
Biletler: **biletix** Müze Olge

Erimtan

art ANTAKYA

4. INTERNATIONAL ONLINE CONTEMPORARY ART SHOW

15 - 25 ARALIK 2023

Başvurular Başladı
www.artantakya.com

Değerli Sektör Temsilcileri ve Sanatçılar,

PHOTOCONTACT İSTANBUL Fotoğraf ve Fotoğraf Teknolojileri Fuarı **21-25 Şubat 2024** tarihlerinde Avrasya Gösteri ve Sanat Merkezi Yenikapı'da düzenlenecektir

PHOTOCONTACT İSTANBUL
FOTOĞRAF VE FOTOĞRAF TEKNOLOJİLERİ FUARI

www.photocontactistanbul.com

SERGI • EXHIBITION

21.10.2023 - 25.02.2024

SERGI DİREKTÖRÜ • EXHIBITION COORDINATOR DÖNE OTYAM
METİNLER • TEXTS DİLEK KARA-AZİZ ŞENER

BAŞLANGIÇ, BİTİŞ VE SONSUZLUK
THE BEGINNING, THE END AND ETERNITY

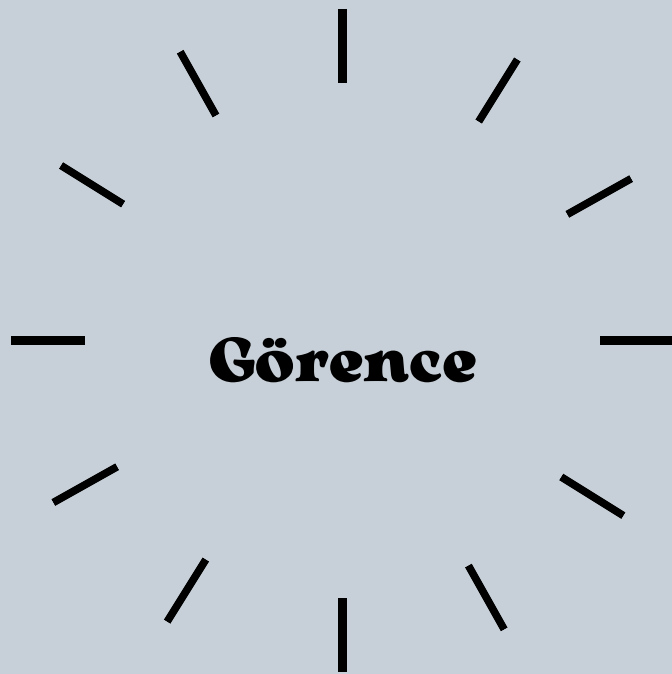
Gemeciy

Erimtan
ANKARALI VE SANAT MERKEZİ

ANKARA İL KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ASPAZ
MİLLÎ HAYAT KÜLTÜR VE TURİZM FUARI
BTGLOBAL
Radisson
biletix

ANKARA'DA SANAT

<https://lakonser.com/etkinlikler/>
<https://cermodern.org/etkinlikler.html>
<https://csoadaankara.ktb.gov.tr/tr/>
www.kulturyolufestivalleri.com/

Görence